

Uredništvo:
Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhajala ponedeljek zjutraj — Na roča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.— po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Volitve so končane

Volilni izidi uradno še niso objavljeni — Volitve so potekle v miru in redu — Jevtičeva lista je dobila veliko večino

Ljubljana, 5. maja.

Volitve so pri kraju. Po vsej državi so danes nastopili volilci, da si izberejo svoje zastopnike v novi Narodni skupščini. Imeli so pred seboj na štirih kandidatih listah okrog 1900 kandidatov, od tega na Jevtičevi 778 in na Mačkovi 441. Izvoljenih pa bo le okrog 370 poslancev, torej niti ne ena petina kandidatov.

Za volitve je država razdeljena na 36 volilnih okrožij, dravska banovina, kazano, na dve: mariborsko in ljubljansko. Okrožja zopet so razdeljena na volilne srece, ki se krijejo z upravnimi sreci, in na banovinska glavna mesta, kjer so. Teh volilnih edinic je v državi 353, v mariborskem okrožju 14 in v ljubljanskem 12.

Volilni upravičenci

Vseh volilnih upravičencev v državi je bilo za današnje volitve 3.928.274; na mariborsko volilno okrožje jih odpade 171.299, na ljubljansko pa 134.914, skupaj torej na dravsko banovino 308.213. Posamezni sreci v dravski banovini imajo volilnih upravičencev:

v mariborskem okrožju:

celjski 17.797,
dolnolendavski 10.859,
gornjegrajski 4.940,
konjski 5.485,
ljutomerski 10.379,
mariborski levi breg 23.200,
mariborski desni breg 14.489,
murskosoboški 15.919,
prevajski 8.681,
ptujski 19.340,
slovenjgraški 7.602,
šmarnski 11.677,
brežiški 9.893 in
laški 11.030;

v ljubljanskem okrožju:

črnomeljki 4.069,
kamniški 10.267,
kravčevski 10.984,
kranjski 15.658,
krški 14.175,
litjski 10.577,
logaški 7.706,
ljubljanski okoliški 20.729,
novomeški 13.085,
radovljanski 10.459,
metliški 2.754 in
Ljubljana mesto 18.996.

Volilna nedelja v Ljubljani

Ljubljana, dne 5. maja.

Volilna nedelja je v Ljubljani minila ob zelo lepem vremenu v najlepšem redu. Prav zgodaj so prišli na volišča tisti, ki so hoteli svobodni dan izkoristiti v bujno se razcvetajoči pomladni prirodi. Na vseh 26 voliščih je zatorej bil glavni dotok volilcev takoj od 7. dalje in je vidno popuščal proti poldanski uri. Zivahnosti, ki smo je bili včasih vajeni na volilni dan, ni bilo.

Glavni volilni odbor je imel svojo pisarno v prvem nadstropju nebotičnika in je pod vodstvom g. ravnatelja Sandina ves dan zbiral podatke o gibanju volilcev v vsej dravski banovini. Gneče niti tu ni bilo. Zivahnost je bila na magistratu, kjer je imel v zbornici svoj lokal glavni volilni odbor Jevtičeve liste za Ljubljano. Tu so vodili organizacijo agitatorjev gg. ravnatelj Šaplja, kandidat dr. Fux in g. Petrič. Znatno število avtomobilov, ki so ves dan prihajali in odhajali izpred magistrata, je najbolj pričalo o tem, kako se giblje agitacija in volilna udeležba.

Gg. minister dr. Marušič in ban dr. Puc sta se ob 10. dopoldne skupno podala na volišče na liceje. Na volišču v Mestnem domu je izmed višjih cerkvenih gospodov glasoval g. kanonik Šiška, pri šentjakobu pa župnik Barle. Dva semeniščnika sta glasovala za Mačkovo listo. Izmed bivših delavskih voditeljev je glasoval dr. Lemež za Ljotiča. Na volišču na Resljevi cesti je bila največja udeležba ob 10. dopoldne. V veliki skupini so prišli volit železničarji.

Ljubljanski radio je bil ves popoldan zvezan z Beogradom in je od časa do časa oddajal volilne rezultate iz raznih krajev države, največ pa iz vardarske, dunavske, zetske, drinske in dravske banovine. Ogromni zvočnik, montiran na vrhu nebotičnika, je ob pol 2. z gramofonskih plošč ponovil petkov Jevtičev govor ter je vse popoldne in proti večeru privabljal ljudi, ki so pazno sledili oznajevalcu rezultatov in poslušali reproducirano gozbo in petje. Gostilne so se dolgočasilce, še največ je bilo prometa po bifejih. Število abstinentov je bilo veliko, toda nekaj posta sigurno ne škoduje, če ravno je vnete vinske bratce gotovo močno dražilo zafrkanje, ki si ga je privoščila radijska oddajna postaja, ko je vrtela na gramofonu različne vinske popevke in zdravice: Bratci veseli vsi, tralalala... in tako dalje.

Ob 6. zvečer so volilne komisije preštele glasove in sporočile rezultate banški upravi in glavnemu volilnemu odboru. Nato so bili vsi spisi in sezname zapечатeni in ostanje do jutri na volišču. 26 stražnikov torej čuva zapечатene spise na 26 ljubljanskih voliščih, zjutraj pa jih posebni odposlanec ljubljanskega sreskega sodišča odnese v Beograd. Bolje bi seveda bilo, če bi spise takoj zvečer shranili skupno na magistratu, toda zakon določa drugače.

Od 5. ure dalje, ko so se v Ljubljano že vračali izletniki, je postajalo življenje sredi Ljubljane bolj razgibano. Zbirali so se ljudje zlasti pred pošto in pod nebotičnikom, pričakujoč končnih rezultatov in ugibajoč o uspehih volitev po srezih dravske banovine, še bolj pa onkraj Sotle. Ker pa rezultatov ni bilo in se je venomer oglašala iz zvočnikov le vesela muzika s petjem, so se začele skupine razhajati. Splošni mir ni bil kajljen niti z najmanjšim incidentom. Na magistratu so po šesti uri zborovali samo še agitatorji, dočim se je glavni volilni odbor za Ljubljano umaknil za zaprta vrata, v posvetovalnico k posvetu in vsestranskemu pretehtavanju volilnih rezultatov.

Volilna nedelja v Mariboru

Maribor, 5. maja.

Volitve so bile danes v Mariboru v središču zanimanja in so potekle v popolnem redu in miru. Na ulicah je bilo običajno, mirno nedeljsko življenje. Do osme ure zjutraj je šlo na volišča preko tisoč volilcev, kar je bilo za Maribor dobro znamenje. Največji naval volilcev pa je prišel po 10. uri, a tudi sedaj ni bilo nikjer nobenega incidenta. Telefoni naše redakcije in uprave so bili ves dan okupirani a povpraševanj glede poteka volitev.

Tudi v Mariboru se je pokazalo, da je prepoved točenja alkoholnih pijač blagodejno in pomirjevalno vplivala na množice pred in medvolilne razdružljivosti. Možak: v nočeh od sobote na nedeljo je v Mariboru redno precej aretacij. V pretekli noči ni bilo niti ene.

Kandidati v dravski banovini Na Jevtičevi listi

Na Jevtičevi listi so kandidirali pri današnjih volitvah:

v mariborskem okrožju

srez Brežice: dr. Andrej Veble, odvetnik v Mariboru, in Ernst Krulej, obrtnik v Sevnici;
srez Celje: Ivan Prekoršek, upravitelj javne bolnice v Celju, in Jernej Stante, odvetnik v Celju;
srez Dolnja Lendava: Anton Hajdinjak, posestnik v Odrancih, in dr. Fran Klar, zdravnik v Dolnji Lendavi;
srez Dravograd: Karel Doberšek, šolski upravitelj v Prevaljah, in inž. Milan Lenarčič, industrijec v Ribnici na Pohorju;
srez Gornji grad: Anton Žehelj, poljedelec iz Bočna, in Matija Gorčar, posestnik iz Mozirja;
srez Konjice: Karel Gašek, notar v Marenbergu, in Franjo Seručar, posestnik v Ebenstrajtu;
srez Laško: Jakob Štrunc, rudar iz Trbovelj, Rudolf Pleškovski, učitelj iz Trbovelj, in Ferdinand Roš, posestnik iz Hrastnika;
srez Ljutomer: Avgust Lukačič, postajnačelnik iz Maribora, Jakob Rajh, posestnik v Ljutomeru, in Fran Skuhala, posestnik v Križevcih;
srez Maribor desni breg: Anton Krejčič, ravnatelj tovarne iz Ruš, Vinko Gornjak, ekonom iz Slovenske Bistrice, in Ivan Kirbiš, posestnik pri Sv. Marjeti na Drav. polju;
srez Maribor levi breg: Ivan Janžekovič, posestnik v Košakih, in dr. Ivan Jančič, državni tožilec v p. v Mariboru, ter Rudolf Ogrinc, strojnik iz Pragerskega, in Karel Fras, tekstilni delavec iz Maribora;
srez Murska Sobota: Josip Benko, veleposestnik v Murski Soboti;
srez Ptuj: Lovro Petovar, posestnik v Ivanjkih, in Miha Brenčič, gostilničar v Ptuju;

srez Slovenjgradec: dr. Anton Novčan, konzul v p. iz Beograda, dr. Bogumil Vošnjak, minister v p. iz Beograda, in Leopold Kopač, šolski upravitelj v Slovenjgradu;
srez Šmarje: Anton Zdolšek, posestnik v Hotunju, Ljudevit Komar, učitelj

v Ponikvi, in dr. Fran Mozer, živinozdravnik v Kozjem;

v ljubljanskem okrožju

srez Črnomelj: Evgen Lovšin, industrijec v Ljubljani, in dr. Jure Kocce, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani;
srez Kamnik: Anton Kersnik, posestnik na Brdu, in Anton Cerer, gostilničar v Kamniku;
srez Kočevje: Ivan Arko, trgovec v Ribnici, dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik v Ljubljani, dr. Ivan Sajovic, odvetnik v Kočevju, in Fran Hočvar, župan v Velikih Laščah;
srez Kranj: Ivan Lončar, hotelir v Trzinu, in dr. Fran Šemrov, industrijec v Kranju;

srez Krško: Martin Horvatič, posestnik v Krški vasi, in inž. Fran Zupančič iz Ljubljane;
srez Litija: Milan Mravlje, geometer iz Ljubljane, in Fran Lajovic, župan v Litiji;

srez Ljubljana okolica: dr. Drago Marušič, minister, in mg. pharm. Stanjo Hočvar, lekarnar na Vrhniki;
srez Logatec: dr. Drago Marušič, minister;

srez Metlika: Dako Makar, hotelir v Metliki, Ivan Malešič, trgovec v Metliki, in Martin Bajuk, župan v Božakovem;

srez Novo mesto: Josip Matko, župan v Gotni vasi, inž. Josip Pavlin, inženjer v Ljubljani, dr. Josip Režek, odvetnik v Novem mestu, Franjo Bulc, župan v Mirni, in Karel Štrbenk, uradnik v Novem mestu;

srez Radovljica: Ivan Ažman, posestnik v Lescah, in Ivan Mohorič, generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani.

Na Mačkovi listi

Na listi »združene opozicije« z nosilcem dr. Vladkom Mačkom so kandidirali v obeh slovenskih volilnih okrožjih v veliki meri kandidati iz sosednje savske banovine. Kandidati iz dravske banovine so na Mačkovi listi le naslednji:

Srez Brežice: Dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik iz Maribora.

Srez Celje: Vinko Vabič, trgovec v Zalcu.

Srez Dravograd: Fran Bart, posestnik z Viča.

Srez Gornji grad: Rudolf Pevec, trgovec iz Ormoža.

Srez Konjice: Ivan Vivod, posestnik iz Socke.

Srez Laško: Alojzij Pavlič, prof. v p., iz Celja.

Srez Ljutomer: Pavle Horvat, posestnik iz Male Nedelje, in Vekoslav Štampar, ekonom iz Ljutomera.

Srez Maribor desni breg: Stanisl. Lubienski, posestnik iz Jarenine.

Srez Maribor levi breg: Stanislav Lubienski in Fran Boršč, zasebni uradnik iz Maribora.

Srez Murska Sobota: Prof. Alojzij Pavlič in Fran Talanji, pos. iz Gornje Radgone, poleg njih še dva iz savske banovine.

Srez Ptuj: Dr. Vekoslav Kukovec.

Srez Slovenjgradec: Albert Puncer, trafikant iz Slovenjgradca.

Srez Šmarje: Dr. Rudolf Dobovišek, odvetnik iz Celja.

Srez Črnomelj: Peter Koren, posestnik in trgovec iz Črnomlja.

Srez Krško: Anton Novak iz Njivic.

Srez Ljubljana okolica: Jože Dolenc, zasebni namestnik z Iga.

Na Ljotičevi listi

Na Ljotičevi listi so kandidirali v dravski banovini:

srez Brežice: Anton Škrbec, trgovec v Ljubljani;

srez Celje: Andrej Šifer, zadržni revizor v Ljubljani;

srez Dolnja Lendava: Ferdo Šener, posestnik v Ljubljani;

srez Dravograd: dr. Fran Kandare, odvetnik v Ljubljani;

srez Gornji grad: Ivo Brinovec, lesni trgovec v Celju;

srez Konjice: Jurij Hmelak, trgovec v Oplotnici;

srez Laško: Vilibald Toman, trgovec v Trbovljah in Karel Alič, rudar v Trbovljah;

srez Ljutomer: Franjo Škrbec, trgovec v Ljubljani;

srez Maribor desni breg: Ivan Matičič, tiskarski faktor v Ljubljani;

srez Maribor levi breg: Ivan Matičič iz Ljubljane in Ivo Brinovec iz Celja;

srez Murska Sobota: dr. Josip Muster, zdravnik v Ljubljani;

srez Ptuj: Vladislav Fabjančič, magistratni uradnik v Ljubljani;

srez Slovenjgradec: Fran Marčič, posestnik v Slovenjgradu;

srez Šmarje: Rudolf Šimnovec, posestnik v Jelenji vasi;

srez Črnomelj: Peter Mavrin, posestnik v Jelenji vasi;

srez Kamnik: Ture Šturm, upokojeni kapetan v Ljubljani;

srez Kočevje: Franc Gornik, upokojeni železniški uradnik v Ljubljani;

srez Kranj: Andrej Šifer iz Ljubljane;

srez Krško: Vladislav Fabjančič, magistratni uradnik iz Ljubljane;

srez Litija: dr. Vinko Zorc, odvetnik v Beogradu;

srez Ljubljana-okolica: Martin Zupančič, gozdar v Stranski vasi, in Rudolf Zalokar, tovarnar na Viču;

srez Logatec: Franc Gornik, upokojeni železniški uradnik v Ljubljani;

srez Metlika: Rudolf Zalokar, tovarnar na Viču;

srez Novo mesto: Ture Šturm, upokojeni kapetan v Ljubljani;

srez Radovljica: inž. Vinko Čop iz Most pri Zirovnici;

mesto Ljubljana: dr. I. Kandare, odvetnik v Ljubljani, in Ivan Kuster, tovarniški ravnatelj v Trzinu.

Uradna poročila o volitvah

Do 11. ure zvečer še niso bili uradno objavljeni nobeni zaključni volilni rezultati. Ve se le to, kakor je bilo pričakovati in smo to že včeraj povedali, da je dobila lista g. Jevtiča veliko večino. Kdo vse je izvoljen, pa bo znano šele jutri ali morda šele v par dneh.

Za enkrat objavljamo le nekatere predrezultate iz poročil, ki jih je v teku popoldneva prinašala službena Agencija Avala in ki jih je oddajal tudi radio:

Dravska banovina

Ljubljana, 5. maja. AA. Do 11. dopoldne je volilo v Ljubljani okoli 8000 volilcev, med njimi za Jevtiča 7800. Maček je dobil do 11. ure v Ljubljani 92 glasov, Ljotič 85, Maksimovič 12.

Delavci iz rudarskih krajev, pristaši dr. Hodžere, volijo kompaktno g. Jevtiča. Glasovanje se vrši v popolnem miru in redu.

Francosko-ruski pakt

Besedilo protokola, ki tolmači obveznosti pogodbe o medsebojni pomoči

Pariz, 5. maja. d. Istočasno s francosko-rusko pogodbo o vzajemni pomoči so pooblaščenca obeh držav podpisali naslednji protokol, ki se nahaja med instrumenti za ratifikacijo pogodbe.

1. Dogovorjeno je, da je po čl. 3 vsaka izmed pogodbenih držav dolžna nuditi pomoč drugi državi in sicer takoj po priporočilu sveta Društva narodov, čim bo izdano na podlagi čl. 16 statuta Društva narodov. Prav tako je dogovorjeno, da bosta obe pogodbeni stranki nastopili skupno pri svetu Društva narodov, da bi izdal potrebna priporočila in sicer takoj, kakor hitro bi zahtevala okoliščine, v primeru pa, če ne bi svet Društva narodov iz kakršnihkoli vzrokov izdal nobenega priporočila in če bi svet ne sprejel soglasnega sklepa, da si nudita kljub vsemu medsebojno pomoč. Prav tako je dogovorjeno, da se ima vzajemna pomoč, predvidena v tej pogodbi, uporabiti samo v primeru, če bi bil izvršen napad na ozemlje ene ali druge pogodbenice države.

2. Ker imata obe vladi namen, da ne prideta s to pogodbo v nasprotje z obveznostmi, ki sta jih sprejeli prej proti ostalim državam, je dogovorjeno, da se določbe te pogodbe ne smejo uporabiti za cilje, ki bi bili nezdružljivi z obveznostmi, sprejetimi od ene izmed pogodbenih držav, ki bi jo izpostavile sankcijam mednarodnega značaja.

3. Ker smatata obe državi, da je treba železi zaključitve regionalnega sporazuma, ki bi imel za cilj organizacijo varnosti med državami, katere bi nanj pristale, in ki bi imel na drugi strani za posledico obveznost vzajemne pomoči, si priznava pravico, da v primeru potrebe sodelujeta posredno ali neposredno pri takem sporazumu.

4. Obe vladi ugotavljata, d. so pogajanja, ki so dovedla do podpisa te pogodbe, bila začeta z namenom, da se izpolni sporazum o varnosti, ki bi obsegal d. ve na severovzhodu Evrope, namreč Zvezo sovjetskih republik, Nemčijo, Češkoslovaško, Poljsko kakor tudi baltičske države, sosedne države Sovjetske unije pa da poleg tega sporazuma sklenejo pogodbo o medsebojni pomoči R. je. Francije in Nemčije, po kateri bi vsaka izmed teh držav imela dolžnost nuditi pomoč onemu, ki bi bil napaden od strani ene izmed teh treh držav.

Čeprav okoliščine doslej še niso dovolile zaključitve teh sporazumov, o katerih menita pogodbeni stranki še nadalje, da jih je treba skleniti, se imajo obveznosti, jih vsebuje francosko-ruska pogodba o vzajemni pomoči kljub vsemu razumeti tako, kakor da se imajo uporabljati samo v mejah, predvidenih v prvot-

Ljubljana, 5. maja. AA. Do 14. je bilo stanje v vsej dravski banovini približno takole:

Za državno listo B. Jevtiča 67.503, za Mačka 9932, za Ljotiča 602 in za Maksimoviča 27.

Ljubljana, 5. maja. AA. Ob 15.30. V veliki večini srezov so kandidati na listi predsednika vlade g. Bogoljuba Jevtiča do zdaj dobili absolutno večino. Rezultati iz nekaterih srezov so do 15. ure naslednji:

Radovljica: Jevtič 2483, Maček 2, Ljotič 60.

Kočevje: Jevtič 2781, Maček 269.

Konjice: Jevtič 1778, Maček 133, Ljotič 6.

Laško: Jevtič okoli 3000, Maček 397, Ljotič 57.

Maribor desni breg: Jevtič 2698, Maček 29, Ljotič 4.

Drinska banovina

Sarajevo, 5. maja. AA. Do 15. ure so bili znani tile rezultati iz posameznih srezov in občin drinske banovine:

V mestu Sarajevu vodi lista g. Jevtiča s 3000 glasovi večino nad vsemi drugimi listami.

V srezu Tuzli je imel do 3. popoldne g. Jevtič (na njegovi listi kandidira tu minister dr. Hasanbegović) absolutno večino. Tudi v večini drugih srezov je imela lista predsednika vlade absolutno večino.

Sarajevo, 5. maja. AA. Ob 17. uri. Do 16. so bili tile rezultati in drinske banovine:

Sarajevo srez: Jevtič 4696, Maček 2715, Maksimovič 5, Ljotič 4.

Sarajevo mesto: Jevtič 7000, Maček 4500, Maksimovič 50, Ljotič 50.

Srez Višegrad: Jevtič 2917, Maček 1173, Maksimovič 190, Ljotič 1.

Moravska banovina

Niš, 5. maja. AA. Ob 12.45. Do sedaj je glasovalo za g. Jevtiča 4500 volilcev, za Mačka pa 70.

Srez Negotin: Jevtič 8790, Maček 29, Maksimovič 1, Ljotič 0.

Srez Kijuje: Jevtič 3400, Maček 0, Maksimovič 0.

Vardarska banovina

Skoplje, 5. maja. AA. Do 16. ure so bili znani tile rezultati: V Skoplju je glasovalo za listo g. Jevtiča 8990 volilcev, za vso opozicijo skupaj pa 2040.

Srez Vranje: za Jevtiča 8474, za Mačka 416, za Maksimoviča 25, za Ljotiča 10.

Srez Leskovac: za Jevtiča 4900, za Mačka 130, za Maksimoviča 13, za Ljotiča 4.

Srez Ohrid (do 13. ure): za Jevtiča 1305, za Mačka pa 9. Ljotič in Maksimovič nista dobila niti enega glasu.

Srez Kruševac (ob 16. uri): Jevtič 3485, Maček 78, Maksimovič 0, Ljotič 20.

no projektiranem trojnem sporazumu, in neodvisno od obveznosti, ki izvirajo iz te pogodbe. Poudarjeno je obenem, da se ima v skladu s francosko-rusko pogodbo o nenapadanju, podpisano 29. novembra l. 1932, brez škode za celotnost obveznosti, ki izvirajo iz tega pakta, v primeru, če bi bila ena ali pa obe pogodbeni stranki predmet napada ene ali več evropskih držav, ki niso omenjene v zgoraj omenjenem sporazumu, druga pogodbenica stranka abstinitirati za ves čas spora od vsake pomoči ali podpore, bodisi posredne ali neposredne, v korist napadalca ali gotovemu številu napadalcev.

V zvezi s tem izjavljata obe pogodbeni stranki slovesno, da nista vezani z nobenim sporazumom mednarodne pomoči, ki bi bil v nasprotju z obveznostmi tega pakta.

Moskva, 5. maja. Današnji sovjetski listi pišejo obširno o francosko-sovjetskem paktu in poudarjajo, da bo zblizanje in sodelovanje med obema državama rodilo velike sadove tudi na gospodarskem polju.

Pogajanja Rusije z baltičskimi državami

London, 5. maja. g. Kakor poročajo tukajšnji listi, so pogajanja med Rusijo in vladami treh baltičskih držav o pristopu k evropskemu sistemu varnosti v polnem teku. Baltičski poslaniki v Londonu so nedavno zaprosili informacije v angleškem zunanjem ministrstvu o angleškem stališču glede baltičsko-ruskega pakta. Dobili so zagotovilo, da angleška vlada odobrava njihovo mnenje.

Izjava Kerenskoga

Pariz, 5. maja. AA. Bivši predsednik ruske vlade Kerenski je izjavil poročevalcu »Petita Journala« med drugim, da je francosko-ruski pakt uspeh za Francijo, vendar pa misli, da Francija precej bolje moč Sovjetske unije.

Francosko-poljska pogajanja

Pariz, 5. maja. Vse kaže, da bodo francosko-poljska pogajanja potekala ugodno. Držanje Poljske napram Franciji je postalo v zadnjem času mnogo bolj prijateljsko.

####

Pomorsko-trgovska akademija in zakon o univerzah

Omočimo absolventom pomorsko-trgovskih akademij studij na naših vseučiliščih

Vprašanje vpisa absolventov pomorsko-trgovskih akademij kot rednih slušateljev na naša vseučilišča datira že iz leta 1918. Od takrat pa do danes se je o tem pogosto razpravljalo v časopisu, posebno v »Jugoslovenskem pomorcu«, na raznih anketah, odposiljale so se ministrstvom in rektoratom razne spomenice. Tudi danes se absolventom pom. trg. akademij omočimo vpis kot rednim slušateljem na naša vseučilišča, čeprav imajo te akademije z zaključnim izpitom stopnjo polne srednje šole z višjim tečajnim izpitom in katerih učni načrt popolnoma odgovarja učnemu načrtu srednje šole. Še več, v pomorskih trg. akademijah se učenci usposobijo še strokovno in praktično v pomorskih predmetih. Na teh akademijah se predava mnogo več tvarine iz matematike, fizike, zemljepisja in zgodovine (še pomorska geografija in zgodovina) in v teh predmetih imajo absolventi akademij vsekakor prednost pred srednješolci. Pomorsko trgovsko in mornarično pravo se na srednjih šolah sploh ne predava. Srednješolci, ki se prava ne uče, so lahko redni slušatelji pravne fakultete, dočim je absolventom pom. trg. akademij, ki so študirali tri panoge prava, to onemogočeno. Italijansko, ki se predava kot obvezen predmet samo na srednjih šolah v Hrvatskem Primorju in Dalmaciji kot v pomorsko trg. akademijah, lahko abiturienti srednjih šol poslušajo na univerzah, absolventom pom. trg. akademij pa to ni dovoljeno. Srednješolci, ki se angleškega jezika ne uče, ga lahko poslušajo na univerzi, absolventi pom. trg. akademij, ki so se ga učili vsa štiri leta po 4 ure tedensko, tega ne smejo. Pomorske predmete, nautiko z astronomijo, meteorologijo z oceanografijo in ladjedelništvom, ki se v pomorsko trgovskih akademijah predavajo v II., III. in IV. razredu po 4 do 6 ur tedensko, je absolventom teh šol na univerzi onemogočeno poslušati, pač pa je to dovoljeno srednješolcem, ki se teh predmetov v srednji šoli niso učili. O. logika in pravičnost!

Napačno je naziranje, da so pomorske trgovske akademije strokovne šole, saj iz teh šol ne prihajajo niti poročniki, niti pomorski kapetani, temveč so to prave srednje šole, po svojem učnem načrtu in programu zelo blizu realnim gimnazijam, ki bodočim poročnikom in pomorskim kapetanom nudijo splošno izobrazbo za njih bodočo poklic. Resnica je, da se v pomorsko trgovskih akademijah posveča več pozornosti predmetom, ki jih bo potreboval bodoči pomorski kapetan v svojem poklicu, a na potovanjih s šolsko ladjo se učenec nudi prilika, da vidi tuj svet, da razširi svoje obzorje in da v prirodi ocenijo svojo moč in napravijo sklep, ali se bodo po končanih naukih posvetili pomorskemu poklicu ali ne. Pravo, strogo strokovno pripravo za poklic pomorskega dobi absolvent te akademije šele po narejenem poročniškem, odnosno kapetanskem izpitu. Ti izpiti so državni izpiti, ki z akademij nimajo ničesar skupnega; vodi jih direktor pomorskega prometa v Splitu.

Neopravičeno je, da se absolventom naših pomorsko trgovskih akademij, ki imajo v svojih predmetih veliko prednost pred srednješolci in katerih podlaga je dovolj trdna tudi za naše univerze, onemogoča študij kot rednim slušateljem na poedinih fakultetah. Naše univerze ne smejo podcenjevati naših pomorsko trgovskih akademij, katerih absolventi se sprejemajo kot redni slušatelji na vseh tujih vseučiliščih. Dolžnost nas vseh je, da z znebiti srednjeveške mentalitete, nelogičnosti in zapostavljanja našega pomorskega naraščaja v vsakem pogledu.

Kje je vzrok, da se opravičenim zahtevam absolventom teh akademij še danes ni zadovoljilo. Odgovor je silno lahek: Pomikanje pomorske zavesti!

Ne zavedamo se dovolj, da živimo ob vedno bližnji žilji življenja, ob morju, in da s z njim zagotovljene Jugoslaviji moč, samostojnost in enotnost! Tudi ne upoštevamo dejstva, da politično moč vsake države med vsemi panogami narodnega gospodarstva dviga v prvem redu pomorstvo in da v svetu vidljivo in neizpodbitno naj-

očitnejše gospodarsko moč svoje države predstavljajo trgovske ladje, ki so v tujini najboljše merilo volje, moči in podjetnosti naroda.

Dan za dnem čujemo na raznih predavanjih, razstavah, mitingih in drugod prave hvalospeve našim pomorsčakom za njih delo na kulturnem in ekonomskem napredku našega Primorja, na drugi strani pa z nerazumljivimi uredbami onemogočamo višjo izobrazbo našemu pomorskemu naraščaju.

Trgovinska mornarica je bila prva, ki je občutila svetovno gospodarsko krizo. Prirodno, da tudi naši trgovinski mornarici ni prizanesla. Tako danes mnogi absolventi teh akademij čakajo tri leta in še več na službo na ladjah, pa zaradi splošnega gospodarskega zastoja in hiperprodukcije inteligence ne morejo dobiti službe tudi ne na kopnem.

Pomorski poklic je težaven. Zato je popolnoma opravičeno, da se absolventom pom. trg. akademij, ki imajo sposobnosti, sredstva in voljo, izpolniti se v neki s pomorstvom sorodni ali vzporedni stroki, dovoli študij pomorskega prava, matematike, nautike z astronomijo, fizike, meteorologije z oceanografijo, ladjedelništva, zgodovine in zemljepisja.

Absolventi pomorsko trgovskih akademij s fakultetno izobrazbo bi koristili naši državi in upravi posebno v onih resorih, ki so v zvezi z našo pomorsko politiko, in bi kot strokovnjaki s svojo praktično izobrazbo mnogo prispevali, da tudi ta tako važna panoga narodnega gospodarstva — pomorstvo — dobi v naši državi mesto, ki ji pripada.

Potreba šole tudi zahteva rešitev tega vprašanja. Bodoči nastavniki pomorskih predmetov v pomorsko trgovskih akademijah bi se bolj pripravili za svoj poklic, če bi jim bilo dovoljeno, da se po dovršenju pomorsko trgovski akademiji takoj vpišejo za redne slušatelje vseučilišča in tako po rednem potu nadaljujejo svoj študij.

Zahteve absolventov pomorsko trgovskih akademij so opravičene, zato je dolžnost onih, ki jim je pri srcu bodočnost našega pomorskega naraščaja, pomorstva in države, da podprejo naše mlade Pomorce pri njih stremeljenju.

Če hočemo sebi in poznim rodovom ohraniti naše mlado pomorstvo in sloves odličnega pomorskega naroda, pripustimo ukazeljni pomorski naraščaj k visokošolskemu študiju, ker je to v interesu naše pomorske politike in države.

Veličan Fink na zadnji poti

Ljubljana, 5. maja.

Danes popoldne je nastopil zadnji pot upokojeni dolgoletni mestni blaginjak in zvesti član Ljubljanskega Sokola g. Veličan Fink. Ob 16. je pred hišo žalostni na Poljanski cesti 15 šentpeterski župnik g. Petrič ob asistenci blagoslovil krsto, nato se je pa začel pomikati žalni sprevod na čelu katerega so nosili križ in mnogo krasnih vencev. Sledila je deželna Ljubljanskega Sokola s praporom pod vodstvom staroste br. Kajzelja. Za krsto so stopali užaloščeni sorodniki: nato na župan g. dr. Ravnihar in spremstvo višjega državnega tožila g. dr. Grassellija, celotno magistratno uradništvo pod vodstvom ravnatelja g. Jančigaja, predsednik JČL g. Rasto Pustoslavšek, magistratni nadsvetnik v pokoj g. Govekar, g. dr. Majaron in številni drugi. Pogreb je krenil na pokopališče k Sv. Križu, kjer so blagodejno moža položili k večnemu počitku.

Kolesar pod vozom

Ljubljana, 5. maja.

Popoldne se je peljala iz Ljubljane družba štirih gospodov na zapravljenku proti Pilavi gorici. Na neposreden način je prišel pod voz v Pilavi gorici kolesar Valentin Kopač in obležal na cesti z razbito glavo. Iz Pilave gorice so pozvali reševalno postajo v Ljubljani na pomoč, vendar reševalci niso mogli odriniti tja. Kmalu nato je neškodovane prapelnal neki zasebni av-

tomobil v ljubljansko bolnišnico, kjer se je Kopač kmalu ovesnil. Kopačovo stanje je resno.

Propagandno-gospodarska ekskurzija v Levanto

Beograd, 5. maja. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine in jugoslovensko-palestinski gospodarski odbor bošta priredila prvi propagandni gospodarski izlet v levantske dežele z luksuzno ladjo »Princess Olga« Jugoslovenskega Lloydja v Zagrebu. Program potovanja: Odhod iz Splita v soboto 1. junija ob 10., odhod iz Dubrovnika v soboto 1. junija ob 21.30, odhod iz Pireja v ponedeljek 3. junija ob 16. Prihod v Aleksandrijo 5. junija ob 7., odhod iz Aleksandrije v sredo 5. junija ob 14., prihod v Haifo v četrtek 6. junija ob 12. Bivanje v Palestini od četrka 6. junija do srede 12. junija. V sredo 12. junija odhod z vlakom iz Palestine v Egipt. Prihod v Kairo v četrtek 13. junija. Bivanje v Egiptu od četrka 13. junija do sobote 22. junija. Odhod iz Aleksandrije v soboto 22. junija ob 19., prihod v Pirej v ponedeljek 24. junija ob 11. Odhod iz Pireja 24. junija ob 18., prihod v Dubrovnik v sredo 26. junija ob 5. Odhod iz Dubrovnika 26. junija ob 9. in prihod v Split 26. junija ob 18.30.

Za to potovanje Jugoslovenskega Lloydja v Zagrebu je dovoljena udeležencem, trgovcem in izvoznikom, ki se bodo prijavili preko zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, izjemno nizka cena za vožnjo tja in nazaj in za oskrbo na ladji »Princess Olga«.

Kakor se iz gornjega programa vidi, se izletniki lahko vkrcajo na ladjo v Splitu, Dubrovniku ali Pireju ter se peljejo z ladjo preko Aleksandrije v Haifo ter se tam izkrcajo.

Za bivanje v Palestini prireditelji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in jugoslovensko-palestinski gospodarski odbor 7., 8. in 9. junija poslova predavanja za naše in palestinske gospodarstvenike. 10. in 11. junija pa bo razgled in obisk posameznih znamenitosti v Palestini (Haifa, Jafa, Telaviv, Jeruzalem, Mrtvo morje itd.), v sredo 12. junija odhod iz Jeruzalema z vlakom v Kairo čez Sueski prekop. V četrtek 13. junija in 14. in 15. junija bodo imeli naši gospodarstveniki konference z egiptskimi tovaršili. Prihodnje dni 16., 17. in 18. junija si bodo izletniki ogledali egiptске znamenitosti (piramide, muzeje, grob Tutankama, Nil itd.), 19. junija pa bo odhod z vlakom v Aleksandrijo in konferenca s tamkajšnjimi gospodarstveniki vse do odhoda ladje, to je 22. junija.

Namen tega izleta je, da se da priložnost izvoznikom našega blaga, zlasti izvoznikom živega in takšnega blaga, ki se hitro pokvari, da se osebo seznanijo z vsemi tehničnimi napravami za prevoz takšnega blaga z ladjo »Princess Olga« in z vsemi tehničnimi napravami pristanišč v Haifi in Aleksandriji za spravljanje takega blaga.

Konference v Palestini in Egiptu, ki jih bo organiziral zavod za pospeševanje zunanje trgovine skupaj z jugoslovensko-palestinskim gospodarskim odborom, imajo namen spraviti naše izvoznike v neposredne stike s palestinskimi in egiptskimi izvozniki, tako da se bodo na mestu lahko o temi izvozniki pogovorili glede praktične strani prodaje našega blaga in za sklenitev novih kupčijskih zvez.

Ti razgovori bodo v toliko olajšani, ker bodo mnogi izvozniki lahko vzeli a seboj manjše polkuzne partije blaga, ki ga bo za neznatno odškodnino prepeljala ladja »Princess Olga«. Na teh konferencah bo posebno pozornost posvečena plasiranju teh naših proizvodov:

1. mesa, suhega in svežega, svežega in suhega sadja in povrtnine; 2. žita, moke in izdelkov iz moke; 3. sir in maslo; 4. tobak v listih; 5. cikorija, hmelj, gobe, zdravilna zelišča, kvas, gorčica; 6. kis, pivo, vino, konjak in likerji; 7. sladkor; 8. ribe in konzerve in 9. vse drugo, kar bi še utegnili priti v poštev.

Naši izvozniki, ki bi se želeli udeležiti tega propagandnega gospodarskega izleta v jutrove dežele, se opozarjajo, naj se nujno in neposredno prijavijo zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd. Ratniški dom, telefon št. 18.327 ali 12.810, kjer dobe vsa potrebna podrobna pojasnila. Prijave se sprejemajo najdalje do včetrtega 10. maja.

Inozemski delavci zapuščajo Francijo

Pariz, 4. maja. AA. »Echo de Paris« priobčuje razgovor s ministrom za delo qacquerjem o ukrepih vlade proti brezposelnosti. Vlada je morala zaradi tega omejiti uporabo tuje delovne sile v Franciji. Od novembra lanskega leta je s tem v zvezi odšlo iz Francije nad 80.000 tujih delavcev. V istem času je število brezposelnih delavcev v Franciji padlo za 50.000.

Izgredi v Parizu

Pariz, 5. maja. AA. Običajno nedeljsko svečanost na grobu Neznanega junaka je hotelo okoli tisoč mladeničev zlorabiti za strankarsko politično demonstracijo. Policija je demonstrante razgnala. Šest oseb je aretirala.

Breze v pomladi

Prijateljem prirode se odpira zdaj svet, poln skrivnostnega snovanja.

Paznemu očesu ne uide tajinstveno zaporedje, s katerim si osvaja pomlad nižine in kasneje gore. Zakon narave je razvrstil vse brstenje in plojenje tako, da vsaka rastlina v odmerjenem času lahko zadosti svojemu nagonu. Še preden je ozelenel gozd in grmičevje, so zacvetele prve pomladne znanilke, ker bi jim kasnejše listje dreves lahko odvzelo prepotrebno sončno svetlobo in toploto. Prašne mačice in drobni plodni nastavki nekaterih dreves so tudi spavili svoje plojenje prej ko so se krošnje otele z listjem. Na izprehodu v Tivoli in dalje čez Rožnik se ti prav kar odprta knjiga razodeva mikavno zaporedje, s katerim odeva pomlad bilke in dreve. Med drevoredi, smrekovimi gajmi in drugimi nasadi pa se prav zdaj najlepše odražajo breze.

Kjer raste breza tam je svetlo naokrog. Vse na sijaj je prijetno, duhteče, presrečno živahno, pa obenem plašno in boječe da lahko primerjaš mladi, neizkušeni damici. Seveda je njeno deblu le tja do do zrelosti blesteče belo da nas spominja na sveže zapali sneg. Ali čeoraz se v poznih letih njeno deblu včasih gori poraste s hrastovo, sivorjavo skorjo se zgoraj vendarle blešče vse krošnje in nežni, alabastrovi be-

Mlad umetniški par iz Zagreba pleše v Ljubljani

7. t. m. bo v operi baletni večer dveh mladih zagrebskih umetnikov, Mie Corakove in Antonia Vujanica, ki sta si znala kljub svoji mladosti priboriti velike in lepe umetniške uspehe. Mia Corakova, ki je pričela študirati z 12 leti ples v Zagrebu pri baletni mojstrici Josefini Weissovi je nadaljevala študij pri Margareti Fromanovi in bila obenem volonterka pri zagrebski operi, kjer je nastopala kot soloplesalka v najrazličnejših operah in baletih. Nastopala je tudi na samostojnih plesnih večerih. Nato se je izpopolnjevala na Dunaju pri znameniti plesalki Gertrudi Krausovi (skupaj s Katjo Delakovo), ter pri baletnih mojstrih Godlewskim in Duboisu. Od vseh teh učiteljev ji je dala največ Gertruda Krausova, ki jo je naučila plesalsko misliti in ustvarjati. Plod tega je hrvaški narodni ples na glasbo Šafranek-Kavica. prva samostojna kreacija Mie Corakove.

Vrtniški se v domovino je žela v Zagrebu naravnost triumfalne uspehe. Izbrala si je za partnerja Antona Vujanica. Pozneje je odšla z njim spet na Dunaj, kjer s skupno študijala pri Gertrudi Krausovi, Lily Wieldenovi in Duboisu. Vse kritike hvalijo enodušno njen izredni plesni dar, njeno invencijo in tehnično dovršenost. Nad vsem vlada okus, otmennost. Njena umetnost je čista, brez najmanjše primešane erotike. Takisto je Anton Vujanjič talentiran, mlad plesalec. Njegovo lepo, izvršno trenirano telo je zmoglo mnogega izražanja. V skupnem delu sta dosegla oba plesalca toliko kontakt, da so njuni nastopi edinstveni in zaokroženi. Oba plesalca sta bila v Parizu učenca pri Egorovi, Preobraženski in Kšesinski, treh balerinah svetovnega slovesa, ter sta trenirala skupno s svetovnimi plesalkami iz plesalci: Felijo Dubrovnik, Lucieno Lamballovo, Solango Schwarzovo, Lucetto Dursowalovo, Čerkazovim, Vujacem in Eglewskim. S trupu Bronislave Nižinske sta sprejela angažma v Monte Carlu, kjer je plesala Mia Corakova solopese, katere je časih plesala Nižinska sama. Žela je z njimi največje uspehe.

M. Si—a.

Sorško polje se izreka za regulacijo Sore

Sora, maja.

Nepregledna škoda, ki jo napravlja Sora leto za leto, ob vsakem količjak večjem deževju, je prisilila prebivalce Sorškega polja, da so začeli resno razmišljati o poživitvi Vodne zadruge, ki si je že pred vojno vneto prizadevala, da spravi vprašanje regulacije na dnevni red. Vodna zadruga si je takrat nabavila že dokaj gradiva in tehničnih pripomočkov. Svetovna vihra je delo ustavila in tako je minilo polnih 20 let, ko je živel samo spomin na to prekrasno ustanovo.

Te dni pa je bil postavljen Vodni zadrugi nov temelj, na pobudo kmetovalcev Sorškega polja. Sestanek interesov je bil izvršno obiskan. Poudarjalo se je, da ne gre za ureditev samo enega dela Sorine struge, marveč za ves njen tok od Škofje Loke do Medvoda. Sedanja regulacijska dela, ki potekajo v najlepšem redu, naj bodo sestavni del celotnega programa. Naglašala se je opasnost, ki grozi vasi Dol, ki je pozidana nedaleč od struge in bi utegnili vas pri posipanju brežin zgrmeti v Soro. Na sestanku je bil izvoljen akcijski odbor, ki mu predseduje Gašper Pečnik iz Gostče. Želimo resnemu prizadevanju popoln uspeh.

»Mi Slovenci vinca ne prodamo...«

Ljubljana, 5. maja.

V prvih treh mesecih je letos potočila Ljubljana 769.125.60 l vina. To je precej več, kakor lani ob tem času. Na posamezne mesece odpade konzum vina: januar 239.986 l, februarja se je konzum povišal na 259.692.60 l, pač zato, ker je bil takrat v prvi polovici predpust, katerega bilanca v ostalem ni bila mnogo razveseljevala, a marca je izteklo 269.447 l vina. Če povprečno računamo za liter vina 12 Din, je v Ljubljani šlo za »zlatoto« vinsko kapljico že v samih prvih treh mesecih 8.229.507 Din. Potrošnja piva pa nazadnje od leta do leta: Ljubljanci so januarja popili 20.412.50 l, februarja 17.881 in marca 17.085 l, skupno v 3 mesecih 55.368.50 litrov, v vrednosti 498.316 Din.

Velik gospod, velik slepar

Beograd, 4. maja

Beogradska policija je v sredo izdala tiralico za 29letnim Borislavom Todorovićem, ključavničarjem iz Gornjega Milanovca, ki je ponaredil vložne knjižice Poštne hranilnice in dvignil precej denarja. Sresko načelstvo v Crkveniici je bilo obveščeno, da se nevarni slepar skriva

na brzi na njegovem področju. Sum je padel naposled na razkošnega tujca, ki je pod imenom inženjerja Dragutina Kojića že tri dni stanoval v crkveniškem hotelu »Terapija«. Ko so ga policijski organi hoteli legitimirati, je bil moč silno dostojen in da bi policiste preplašil, je od natakara zahteval, naj ga telefonično zveže z nekimi najprijateljskimi osebnostmi v državi. Policijski organi so morali poklicati na pomoč sreskega pristava, da so pregledali prtljago sumljivega tujca. Kaj kmalu so našli njegove prave papirje in tudi nekatere pripomočke njegovih sleparij. Pod varno stražo so Todorovića odpremili v Beograd.

Prvo leto sterilizacije v Nemčiji

Na kongresu nemških kirurgov v Berlinu 24. aprila t. l. je bilo prvič podano uradno poročilo o izkustvih sterilizacije moških in žensk za prvo leto, odkar je v veljavi ta strogi zakon evgenike. Javiene so bile tudi številke o doslej izvršenih operacijah, pri čemer je referent poudarjal, da je število 200.000 operancev, ki jih je izvedel nemški tisk, močno pretirano. Sterilizacij je bilo doslej izvršenih vsega okoli 45.000. Iz poročila glavnega referenta izhaja tudi, da ni zdravnik oni, ki določa upravičenost sterilizacije, marveč je v tem pogledu merodajno edino sodišče, ki je izreklo sodbo. V mnogo primerih zdravnik niti ne izve, zakaj je bila prisojena ta dalekosežna operacija. Vendar zdravnik povsem odgovarja za operacijo in za nje posledice. Zato pa mora pacienta najnatančneje preiskati in javiti sodišču, ako smatra kirurški poseg za opasen ali nepotreben. V naslednjem primeru mora od sodišča zahtevati nov odločilo.

Pri doslej izvršenih operacijah je šlo v 98% primerih za dedno obremenjene osebe, alkoholike, božjastnike in kretenec. Ženske so bile sterilizirane do 45 let, moški pa do 55 let starosti, v posameznih primerih celo po 60. ali 70. letu. O sterilizaciji z rentgenom na kongresu ni bila dopuščena razprava, poročevalec pa je zagotavljal, da so se vsi sterilizacijski namogi izvrševali edino kirurškim potom. Operacija sama ni brez nevarnosti, vendar so nekateri smrtni primeri pripisati raznim boleznim in komplikacijam, ki se nikdar ne dajo popolnoma izločiti.

Skodljive posledice v telesnem ali duševnem pogledu, ki so se jih bali nekateri zlasti pri mladih operiranih, niso nastopile v nobenem primeru. Zakona se je javnost brž privadila, zlasti pa ga pozdravljajo nemški zdravniki in evgeniki strokovnjaki, ki se popolnoma strinjajo z duhom njegovih določb in z načinom izvajanja. Evgeniki so prepričani, da se bo na ta način iz narodnega telesa izločilo vse, kar je slabega in izrojenega.

Vsekakor je omeembe vredno, s kakšnim navdušenjem so se nemški zdravniki postavili v službo narodnega socializma in se popolnoma pridružujejo nazoru, da je sterilizacija edina pot, da se narod reši pogubnega vpliva pokvarjenecv in manjvrednih poedincev.

Zgorela ladja

V glasgowskem pristanišču je te dni tik pred splovitvijo zgorela ladja na dva vjaka »Marwarrior«, ki bi jo bili morali spustiti v morje 1. maja. Ogenj je izbruhnil iz neznanega vzroka v nekem skladiščnem prostoru in je tako razžaril železne ploče, da ni nihče upal stopiti nanje. Ladja je dva dneva gorela, šele po tej dobi se je gasilec posrečilo lokalizirati požar, ki je povzročil katastrofalno škodo.

Vremenski pregled

Evropa: Visok pritisk vzdržuje pretežno vedro vreme nad evropskim kontinentom razen v Franciji in na Sredozemskem morju, kjer vlada slaba depresija z oblačnim in deževnim vremenom. Temperatura se je dvignila po vsej Evropi; mraz je bil ponoči na Poljskem in na Balkanskem polotoku. Jugoslavija: Vedro v vsej državi, nekoliko oblačno v Primorju. Temperatura se je dvignila v vsej državi. Zmerno nočni mraz v drinski, zelski in moravski banovini. Minimum Kraljevo —2, maksimum Zagreb +19. Novosadska vremenska napoved za danes: Vedro v vsej kraljevini, nekoliko oblačno bo na zapadu in severozapadu. Temperatura se bo dvignila.

Objave

Koncert o početku in razvoju opere bo v dvorani kina Dvora v Kolodvorski ulici pod okriljem »Sloge« v ponedeljek 6. t. m. ob 20. Koncertna in operna pevka ga. Pavla Lovšetova bo izvajala spored, ki obvela arije iz vseh važnih razvojnih dob opere do 20. stoletja. Razvoj opere bo tolmačilo poljudno predavanje. Sloves umetnice je jamstvo za prvostvni umetniški užitek. Vsi ljubitelji opere in koncerta iskreno vabljani. Vstopnice prodaja Matična knjižarna.

In našadih je to plemenito, privlačno drevo vredno svoje pozornosti.

Pozimi tvori breza ostra nasprotja ostalemu drevju. Hrast, bukev, lipa itd. se pozimi slečejo do golega, okleščeni vrhovi štrle k nebu. Brezina krošnjava pa stremi kakor vojni slap k nebu ter se na višku spet razlije k zemlji. Spominja se tem na vrbe zalujke, s svojo bakreno poanto pa na dalje brsteče življenje. Vsaka sapica se poigrava s tankimi vejicami.

V pomladi objema njen vrh skrivnostno, bledorumeni nastojenje. V tem stanju je breza najlepša, vse na njej je nezadržano pričakovanje. Še preden se vrnejo lastovke in zacveto podlesne vetrnice, nastavi tudi ona pomladi svoje cvetove. Moške mačice, ki so že od jeseni trde visele raz vej, se odpro in sipljejo na blizu nastavljeni ženski cvet svetlorumeni prah.

Čeprav breza nagle in bolj godaj ko drugo drevje ozeleni, vendar jo okolica kmalu zasenči. Listi namreč kasneje le potlagoma rasto. In ker je listje prav redko daleč vsaksebi, ostane breza še dolgo v pomlad kot simbol redkega svetlega zelenja. Ali v maju, ko se izpopolni njeno zeleno materinsko naročje, ostane breza ono prikužno deševsko drevo, s katerim tako radi kršne naši verniki izveličarjevo pot na onemestih in mestih življenja.

Lepa je pomlad v prirodi, ne hodimo za prthi okoli mmo nje!

ILUSTROVAN
TEDENSKI OBZORNIK

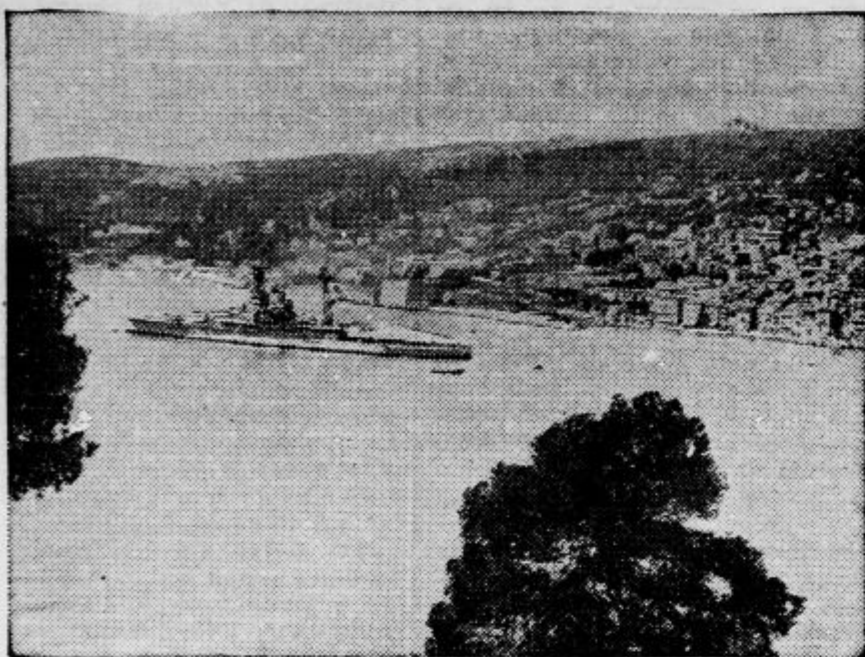
ŽIVLJENJE IN SVET

VAM NUDI TEDENSKO
POUKA IN ZABAVE
V RESEDI IN
SLIKI

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi, Ljubljana, Knaflijeva ulica 3, in stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrt leta 20 Din. Posamezni zvezki se dobijo po 2 Din.

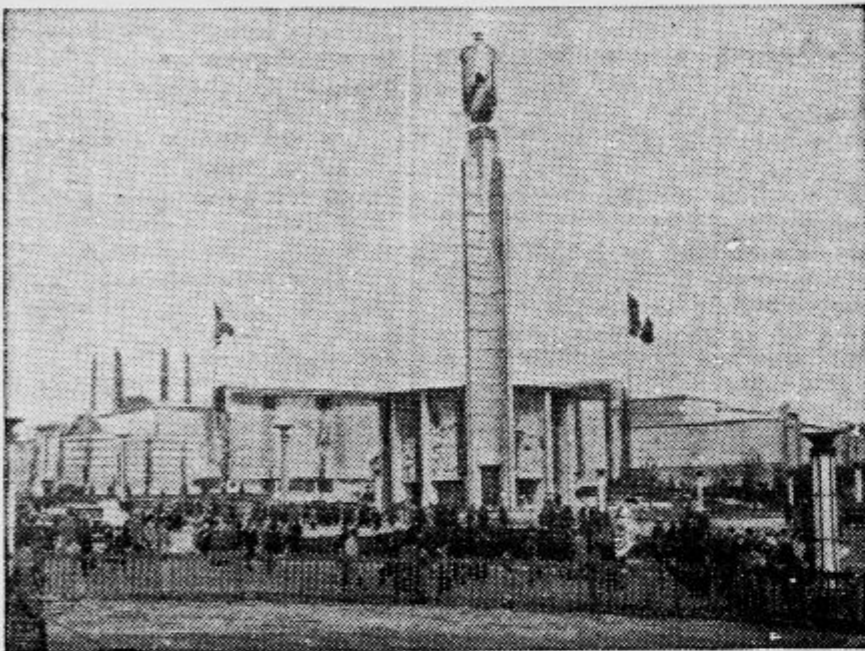
Dogodki po širnem svetu

Francosko-angleške slavnosti

Ob prekrasni Sinji obali, v Villefranchu bodo imeli te dni velike francosko-angleške svečanosti, katerih se bo udeležilo tudi angleško brodovje. Ta slika nam kaže Ramilies, ki združuje vse rivijske čare

Francija na bruseljski razstavi

Pogled na francoski in pariški paviljon

Rumunske ženske narodne noše

so bile predmet splošnega občudovanja na zborovanju Mednarodne ženske zveze v Carigradu. Rumunske delegatke so izvršile s njimi uspešno propagando za svojo državo

Svečana otvoritev bruseljske razstave

Mednarodno gospodarsko razstavo v Bruslju je otvoril belgijski kralj s kraljico in velikim splošnim

Rudolf Kresal:

Ambrož se spametuje

Tisto malo, kar mu je še ostalo znanja iz njegovih boljših dni, mu je bilo vse bolj v napoto. Najsi ga je obračal kakorkoli, nikoli ni bilo prav. Že res, da sta ga njegovo samsko življenje in svobodno poklicno privedla do tega, da je moral vsak večer zaviti v katero tistih krčem, v katerih se sestaja duhovna elita. Imel je pa to smolo, da se mu ta elita nikakor ni hotela prirasti k srcu. Bil je zelo samostojen človek. In morda ji prav zaradi tega ni izkazoval tistega spoštovanja, o katerem je mislila, da ji gre. Lepega dne je spoznal, da pri njej ni nič kaj priljubljen, da ga le trpi, kakor bi se ga bala. Imel je pa res oster jezik, ki je nerad ostal kaj dolžan. Kot odkritosrčen človek si je na vse zadnje napol obilico sovražnikov, katerim ni mogel biti več kos. Tako se je samemu zadolžil ubogo pišče med razjarjenimi purmani. Toda ta občutek mu je kmalu prešel. Zakaj pomislil je, če se ta elita tako strahotno razburja — pa dobro ne ve niti zakaj — da mora biti temu kriv brž ko ne njegove — rdeči nos!

Ambrož bi pa bil nedvomno zelo majhna duša, če bi se razburjal zaradi te rdeče barve svojega nosu. Prvič je bil nos njegov kakor je bil njegovo vse, kar je prinesel s seboj na svet. O tem so drugi nemara malo dvomili, on pa ne. Drugič je pa bar-

va njegovega nosu morala biti pač nujna. O tem, glej spaka, ni nihče dvomil. Le Ambrož je imel pomisleke. Hm, saj bi bila lahko drugačna. In Ambrož bi mogoče navesti sto in sto vzrokov za to svojo trditve. Toda tisto malo znanja iz njegovih boljših dni nikakor ni hotelo zbistriti učenih butic in mu je bolj vnapoto kakor v korist.

Nič čudnega, da je pričel dvomiti v samega sebe. Nosu pred zrcalom ni pregledal, ker je bil prepričan, da so tuji nosovi za tako stvar najboljše sredstvo. A prav ti tuji nosovi, ki so bili plavi ali čisti beli, so mu dali misliti in dvomiti. Tega je pa bil zelo vesel, ker je to najboljša pot, da pride človek do resnice. Tako je nehoti, kakor vsak pameten človek, ubral pot spokornika in svetnika Avguščina in v svojem času povsem primerno spoznal, da ljudje okoli njega strahotno lažejo, da žive v nekakšnem neprestanem strahu in da je tega strahu v veliki meri kriva brž ko ne tudi barva njegovega nosu. Saj utegne Ambrož zaradi te barve lepega večera dobiti delirium tremens, ali po domače povedano: pobesneti. Mera je bila že res polna. Tako polna, da nobene reči nisi mogel več dodobra premisliti. In res je osumil celo svoj spomin, ki je kazal genialnega duha in so ga vsi priznavali, da mu očitno peša. Zakaj to

so prvi opazili njegovi tovariši — in se po tem ravnali.

Zelo pozabljiv je ta Ambrož, so si dejali. V njihovem glasu pa je bilo nekaj, ki jih je izdajalo, da jim je Ambroževa pozabljivost zelo všeč. Seveda mu tega ni nihče povedal kar naravnost v obraz. Toda Ambrož jih je spregledal in si veselo pomencal roke. Od dne do dne je bil v sebi bolj bojevit. Tudi rdeča barva njegovega nosu je malce potemnela. Vse je kazalo, da se bliža usodna ura, ko bo Ambrož zamahnil in udaril po mizi. Tega so se strašno bali. Vtrnutku bi bilo konec vse dostojnosti.

Ambrož, ta mehka slovenska duša je dosegla, da tako ne more več dolgo hoditi po tem božjem svetu. Zabolelo ga je srce. To srce je začutilo, da govore z njim vse bolj tujo govorico. Ta tuja govorica se je pa baje izpopolnjevala z njegovo pozabljivostjo. A najhujše je šele prihajalo. Tudi on je pričel govoriti neki tuj jezik, ki je bil kmalu že kar premočno podoben jeziku iz njegovih svetlih mladeniških let. Ambrož ni zmogel nobene pametne več. Zasovražil je vso evropsko politiko, zavrgel vse napačne in nenapadne pakete, se vsem smejal v obraz, javno sklenil, da kupi nekaj dobrih delnic velike evropske orožne industrije, pobrskal zato temeljito po svojem oguljenem mošnjaku in na Japonsko pisal nekemu misijonarju, ali tam ne bi kazalo ustanoviti kak velik slovenski dnevnik, ki bi se ravnal po načelu, da je treba veliko pisati, a nič povedati, še manj dati.

Besede so se mu kar trgale. Prav tako

Črne srajce proti črnočozcem

Italijanska vlada je izkrcala na afriškem ozemlju dve diviziji svoje redne vojske, ki je v pripravljenosti proti Abesiniji. Zdej bodo tema dvema divizijama pridružili še 70.000 črnosrajčnikov v starosti od 18 do 55 let. Za prevoz teh čet je italijanska vlada zahtevala »Saturnio«, ki jo je njena lastnica v Genovi morala izločiti iz prometa, da so jo uvrstili med italijanske transportne ladje. Potnike, ki so potovali s »Saturnio«, so za dobro, ko bo prevažala vojaštvo iz Italije v Afriko, postavili na suho ter jim določili za bivališča hotele, stroške pa bo nosila paroplovna družba, lastnica ladje. Črnosrajčniki za Afriko se zbirajo v neki vojašnici blizu Rima. Vsi so obuti v visoke škornje iz usnja, so z malimi izjemami močno ožgani od južnega sonca ter nosijo brade. S to svojo zunanjostjo, pravijo očividci, živo spominjajo na dopustnike iz svetovne vojne. Italijanska armada smatra te miličnike za svojo rezervno. Miličniki imajo svojo saniteto in lastne avtomobile.

Grobovi trojanskih junakov

Dr. Blegen z univerze v Cincinnati v Zedinjenih državah poroča o dveh pomembnih odkritjih na zgodovinskih tleh starodavne Troje. Kakih pet kilometrov od grča, na katerem je nekoč stala Prijamova trdnjava, je našel dosedaj neznano naselje. Pri odkopavanju so našli ostanke kosti, katerih starost znaša kakih 5000 let, kakor je soditi po geoloških plasteh. Ti ostanki prihajajo od ljudstva, ki je morebiti prvo tam bivalo, davno pred onim časom, ko je nastala znana vojna, ki jo opeva Homer in ki jo je izzval rop lepe Helene. Ti ljudje, ki so se bili pravkar povzpeli iz najmlajše kamenite dobe, niso bili udeleženi pri gradnji iz 9 kulturnih plasti obstoječe Troje. Trdnjava se čisto zamenjava z mestom, kar ne ustreza resnici. Ondolne razmere so bile precej take kakor v srednjem veku: v močni utrdbi je bival knez sredi svoje vojske, ostali prebivalci pa so živeli zunaj njenega zidovja in so samo v času nevarnosti iskali zavetja v utrdbi. Zaradi tega so zunaj trdnjave tudi kraji, kjer so pokopavali mrtve. V teh grobovih so našli številne žare z ostanke pepela in sledovi okrasov, kolikor jih ni ogenj docela uničil pri sežiganju trupel. To pokopališče z žarami ustreza šesti kulturni plasti Troje, torej one Troje, ki se je nekako l. 1197. do 1187. pred Kr. branila naskakujočih trum Grkov. Morda so v žarah teh grobišč tudi pepelni ostanki trojanskih junakov Priama, Hektorja, Parisa in drugih, katere so Grki šele po desetletnem boju z zvijačo premagali. Seveda je to zgolj domneva, dasi dokaj osnovana. Kje prav za prav počivajo ti junaki, bo pač večna tajna, saj je ogenj temeljito opravil svoje delo. akš sva1p44sEb.z.rdl1,bmhz m-okž—

Zopet grozilna pisma

Po obsodbi Bruna Riharda Hauptmanna je prejel polkovnik Charles Lindbergh več pism, v katerih mu neznanci groze s smrtjo. Lindbergh je izročil pisma policiji, ki je iskala in tudi našla moža, ki jih je pisal. To je neki Philipp Martin, čuvaj v »vornici za svilo v Patersonu, država New Jersey. Martina smatrajo za nekoliko bebastega človeka, zato si oblasti še niso na jasnem, kaj naj ukreduje z njim.

Bolgarski kralj Boris

ki je z razpletom zadnje vladne krize znatno ojačil svojo avtoriteto

Venizelos v Parizu

Venizelos je pred velikonočnimi prazniki došel v Pariz, kjer so ga čakali njegovi sinovi. Postaja je bila močno zastražena. Časnikarjem je Kretski upornik izjavil, da hoče ostati v Parizu in da jim bo v kratkem pojasnil svojo vlogo pri zadnji grški revoluciji.

Okuženko našli po radiju

V Birminghamu je neka ženska prišla k zdravniku zavojo prehlada. Zdravnik ji je odvzel nekaj sluze, da bi jo pozneje pregledal, ker trenutno ni imel časa. Storil je to šele čez nekoliko dni in je v svojo grozo ugotovil, da je bila pacientka nosilka bacilov davice. Ker ni vedel za nje naslov, jo je po radiju pozval, naj se javi. In res se je javila že uro pozneje ter je po njegovem nasvetu takoj odšla v bolnišnico.

Lahek zaslužek

V Wettingenu v Švici je 70leten stavec prodal nekaj svoje zemlje, za katero je prejel nekoliko sto frankov. Nekega dne se je oglašil pri njem mož, ki se je izdal za detektiva. Dejal je, da so bankovci, ki jih je bil stavec prejel za zemljišče, ponarejeni in da jih mora zapleniti. Mož mu je res ves prestrašen izročil denar, s katerim je »detektiv« izginil na motornem kolesu, da ga policija še sedaj zamašči.

Zedinjene države

v številkah

Zedinjene države ameriške imajo okoli 8 milijonov kvadratnih metrov površine in približno 120 milijonov prebivalcev. Na kvadratni kilometer pride torej 15 ljudi. Velikih mest, ki imajo več ko 100.000 prebivalcev, je nad 70. Univerz in collegeov, ki so tudi univerze, imajo Američani 580; na 200.000 prebivalcev pride ena. Po tem razmerju bi jih moralo biti v Jugoslaviji 281

Učenjak ne sme, kamor hoče

Na Angleškem vzbuja veliko nevoljo, da so sovjetske oblasti zadržale slovenskega fizika prof. Petra Kapica in mu nečje podaljšati potnega lista za povratek v Anglijo, češ da Rusija sama potrebuje učenjaka. Prof. Kapica je deloval na vseučilišču v Cambridgeu in tam so mu našli za njegove eksperimente za drobitev atomov zgradili z velikimi stroški poseben laboratorij. Pred kratkim je izumil novo aparaturo za utekočinjanje helija. Kapica je odpotoval v Rusijo, da bi se udeležil tam neke konference, a potem so ga kar pridržali. Sloviti angleški fizik Rutherford se trudi, da bi mu dovolile sovjetske oblasti vsaj začasen povratek v Cambridge, da konča svoje eksperimente.

Nemci stičejo za petrolejem in kovinami

Nemčija se hoče z vsemi sredstvi napraviti neodvisno od inozemstva in sedaj je finančno ministrstvo odredilo na njenem ozemlju geofizikalno preiskavo v največjem slogu. Po vsej Nemčiji bodo začeli sistematično preiskovati tla in vsak posestnik bo moral državno pooblaščenim osebam dovoliti, da smejo stopiti na njegovo zemljišče ter stikati po njem. Nemci upajo s tem izslediti ležišča petroleja, a tudi težkih kovin.

V prašku za žuželke se je zadušil

V neki tovarni za prašek proti žuželkam se je zgodila nenavadna nesreča. Na tla so postavili velik, odprt zaboj s praškom in nihče ni opazil, da je neki starejši delavec padel z glavo vanj. Nekaj pozneje so ga našli mrtvega. Očitno je bil začasno izgubljen zavest in se v prašku zadušil.

Aretiran generalni konzul

V Budimpešti so aretirali madžarskega generalnega konzula v Manchesteru Jožefa Bolgarja zaradi številnih sleparij in poverb. Bolgar ni oškodovalec samo madžarske države za velike vsote, temveč tudi številne tvrdke na Angleškem in Francoskem. Čeprav je bil na Angleškem akreditiran konzul, ni mogel v zadnjih mesecih prejeti od angleške vlade vizuma za odpotovanje. Zato je stanoval ta čas v Budimpešti, pred nekoliko dnevi je pa izginil. Policija je dognala njegovo skrivališče in ga prišla.

Govorjenje s trebuhom

Pri starih Grkih je bil Evriklaj najslavnejši govornik s trebuhom. Dokaj starih je zgodba o govorniku, o katerem poroča prerok Izaija. Grki so menili, da je govornjenje s trebuhom nekakšna čarovnija in so dar tega govornjenja imenovali engastrimantijo, t. j. vedeževanje s trebuhom. Sposobnost govornjenja s trebuhom je dala ljudem povod za prazno vero, da je to nekaj nadčloveškega, in to praznoverje se je ohranilo še dolga stoletja pozneje. V srednjem veku so marsikateri govorniki sežgali na grmadi. Pozneje so govorniki s trebuhom stopili v službo vladarjev in knezov, da se izognejo takemu preganjanju in da pri tem še kaj zaslužijo. Medicinski pisatelj zdravnik Dichonson poroča, da je živel okoli leta 1643, v Oxfordu na Angleškem govorilec s trebuhom, Francing po imenu, po vsej deželi znan kot »kraljev mrmravec«. Znanstveno so govornjenje s trebuhom privrati preiskali leta 1770. Takrat se je ponudil tak govornik, Saint Gilles v St. Germainu en Lave, zdravnikom pariške medicinske šole. Tako poročajo učeni abbé De la Chapelle v svoji knjigi o umetnosti govornjenja s trebuhom. S tem je bila ta nadarjenost oproščena slovesa čarovnije in dandanes je vsepovsod sredstvo za zabavo ljudi, čeprav so posamezniki še vedno zmerom pretravali in zlorabljali svoj dar.

Skrivnost govornjenja s trebuhom obstoji v nekem posebnem načinu vdihavanja in izdihavanja zraka. Po globokem vdihavanju se dnava zrak s pritiskom trebušnih mišic do mišič grla, predvsem pa do raze glasilke. S tem nenavadnim dovajanjem zraka nastanejo akustično posebni, šumu slični zvoki, ki so skrivnost govornika s trebuhom.

Novi guverner francoske Ekvatorialne Afrike

Po vsej priliki bo imenovan za guvernerja francoske Ekvatorialne Afrike g. Reste, dosedanj kolonialni upravnik z bogatimi izkušnjami

Rdeči križ se pripravlja

Vzporedno s pospešenim oboroževanjem evropskih držav se organizira tudi akcija Rdečega križa za obrambo v vojni. Belgija je dobila novega predsednika te ustanove v osebi admiralja C. T. Graysona

Pristopajte k „Vođnikovi družbi“

ni krčmar je vsem zrahljal glave. Pa menda ne toliko zaradi dela zamotane in žalostne praznine kategoričnega imperativa, kolikor zaradi tega, ker so vsi mrzlično pričeli izvajati iz pravil, po katerih žive, splošne zakone. Krčmar je še malo poseled. Čez nekaj časa, ko se mu je od toče besed o kategoričnem imperativu pričelo v glavi vrtenje, je vstal, se zasmejal v pest, prinesel na mizo še liter vina in hvalil boga, da je samo krčmar, in to celo dober krčmar. Kaj bi pa bilo, je pomislil, če bi vsi ljudje bili filozofi ali če bi vsi filozofi bili ali če bi bili vsi krčmarji, če bi nihče ne plačeval davkov, če bi se vsi ljubili in če bi bili vsi tako pametni kakor on, ki je ob strani sedečega profesorja pobaral in od njega pridobil učenost na mestu prodal za nekaj litrov vina.

Ambrož, ki je nemara na las tako mislil, je ostal negiben, kakor pribit. Pozabil je celo na kozarček, zaradi katerega, tako so dejali, je pozabljaj, izgubljal spomin in — hm — blejal. Toda Ambrož je bil nedvorno ali filozofsko izobražen ali pa za filozofijo nadarjen mož. Čez nekaj časa je žalostno zmajal z glavo, obupano pogledal okoli sebe in se prijel za nos. Nič več ni mogel strpeti. Odprl je usta. Vsi so se zastremeli vanj. Ali Ambrož ni dal iz sebe najmanjšega glasu. Le sapa je lovila, ker si je nos tiščal. Vstal je, vzkljub in šel.

Zdaj šele je krčmar spoznal, kako velikega kozla je ustrelil, ko je povedal kategorični imperativ. Izgubil je najboljšega go-

Sportna nedelja

Lahkoatletski miting Sloge

Včeraj dopoldne je Sloge priredila na igrišču Primorja uspeh miting, na katerem je startalo skoraj 70 atletov, članov treh ljubljanskih klubov

Ljubljana, 5. maja. Lahka atletika, to naše neobgledeno dete, ki nam povzroča že od obstoja toliko brig in težav in je kljub temu po svojih uspehih vendarle že v spodbudo in vzpodbudo bratom iz Zagreba in Beograda, je imela danes prav za prav majhen praznik. Ne morda po zvoku prireditve in številu ter imenih startujočih atletov niti po obisku gledalcev, toda posebne omembe vredno je dejstvo, da so na mitingu Sloge na igrišču Primorja prvič v letošnji sezoni startali precej številni seniorji in juniorji treh ljubljanskih klubov.

Prvi letošnji lahkoatletski nastopi in razpisi nekaterih bližnjih prireditev so dali z gotovostjo sklepati, da med našima vodilnima kluboma v tej panogi že spet ni nekega v redu. Če je dala za prireditve firmo Ilirija, so startali samo njeni atleti — ali še atleti najzmožnejših »zveznikov« — če pa je prireditelj bila lahkoatletska sekcija Primorja, smo spet videli med startujočimi samo njene člane ali kvečjemu atlete prijateljskih ali povabljenih klubov. Ta pojav, ki ima seveda posebno »sportno-politično« ozadje in o katerem na tem mestu ne bomo razpravljali, je ne glede na krive in nedolžne na prave ali namišljene vzroke lahkoatletski stvari spet samo v kvar. Saj dobro vemo, da je število sportnih delavcev v njej že dovolj majhno in če se bodo še ti cepili v tabore in hodili vsak svojo pot — ne ozi- raje se na najbližjega sosedo in najbolj- šega nasprotnika — je kajpa že v na- prejšnjem letu, da takšno delo ne more privedi do cilja. Pogled v Zagreb ali Beograd pove o tem poglavju več kot dolga razprava! Tamkajšnji klubi so se sporazumeli za čim tesnejše sodelovanje in trdnem prepričanju, da bodo s skup-nimi silami lažje prebrodili gore raznih ovir, s katerimi se mora danes boriti naš lahkoatletski sport. Naj torej Ljubljana, čeprav ji tega po njeni tradiciji na tem polju ne bi bilo treba — vsaj zdaj posnema ti dve najzmožnejši središči lahkoatletskega sporta in poveže svoje sekcije v tej panogi v krepko in zdravo sodelujočo enoto, iz katere bo lahko pošiljala v domači in v tujini svet dobre in najmanj enakovredne atlete ostalim.

Ce je bil današnji miting Sloge prvi glasnik preokreta v tej smeri, je bil za nas — razen dejstva, da je Sloge ž njim znova posevedočila zdravo živ- ljenjsko podlago tudi na lahkoatletskem polju — še posebno dobrodošel!

Miting se je začel ob 9.30. Vreme je bilo v splošnem ugodno, nekoliko je pihal veter, ki pa ni motil poteka. Tekalciše se ni v najboljšem stanju. Evo podrobnosti:

Tek 1500 m seniorji

6 tek.: 1. Osterman (L.) 4:27 in ena petina; 2. Srakar F. (Pr.) 4:27 in dve petini; 3. Ogrin Miran (Pr.) 4:33 in ena petina; 4. Meršek (Pr.) 4:39 in štiri petine. Zelo lepa borba med Ostermanom in Srakarjem, ki sta se menjavala v vodstvu. Šele v zadnjih metrih po ostri borbi prsa ob prsa si je Osterman z malenkostnim naskokom zasigural zmago. Ogrin je po več ko dveletnem odmoru zaradi blezure na nogi v svojem prvem nastopu iznenadil z dobre strani. Meršek se je zelo popravil od lani.

Tek 1500 m juniorji C

13 tek.: 1. Kotnik (L.) 4:38 in dve petini; 2. Poljšak (Sloga) 4:46 in tri petine; 3. Tavčar (L.) 4:51 in ena petina.

Zmagovalec si je takoj od začetka pri-

sta. Zakaj Ambrož je odšel brez pozdrava. In krčmar je Ambroža dobro poznal. Prek- lel je imperativ, kleli so ga tudi že v izbi in v pili: Kje pa je? Kje pa je? Saj ga ni! In so se potopili v vino filozofskega krčmarja.

Od tega večera je bil Ambrož, tisti Am- brož, o katerem so govorili, da ga niti božja milost ne more več spraviti na pravo pot — ves spremenjen. Brž ko je stopil na cesto je krepko pljunil, še za trenutke postal — zakaj sveži zrak mu je dobro del — na to pa skoraj stekel domov. Morda je to, kar je storil doma, le nizkotna laž. Pri- sedši v svojo sobo, je poiskal velik kos ogla — zaradi pozabljenosti — in zapisal na dolgo polo papirja z velikimi črkami.

»Dragi Ambrož! Ravnaj se le po takem pravilu, iz katerega moreš izvesti splošen zakon!« Na ta kos je prilepil deset božjih zapovedi, obesil nanje nekaj zadnjih nena- padljivih paktov in pripisal k njim velikans- ke številke o čistem dobičku očne indus- trije in nekaj ganljivih stavkov vrhovne- ga cerkvenega poglavarja o miru.

Tako je kategorični imperativ obesil na ključ in pričel o tem obšesencu resno raz- gliabljati. Vse svoje korake je skušal urav- navljati po njem. Ze poprej suženj svoje usodnosti, ki mu ni dala, da ne bi zavl zve- čer v krčmo, je izgubil zdaj sleherno tro- hico domišljivosti, da je imel kdaj svobod- no voljo. Ni vrag, da bi se mu vse življe- nje ne priskutilo. In da je bila mera pol- na, je pričel zahajati med filozofe, seveda med »čiste« filozofe, ki so vsi prisegli na kategorični imperativ in na božjo milost — delali vratolomne akrobacije s svojo uče- nostjo, ki je ubogi Ambrož ni mogel razu- meti. Z malo žlico, ki so mu jo dali, je šlo prepočas, da bi jo pa zajemal z veliko žlico, se mu je zdelo prenevarno. Zakaj lahko bi ujel tako majhno muho in bi po- tem prav tako preklinjal, kakor filozofski krčmar. Mak, ki je dejal, rajši nič! pa mea culpa.

boril velik naskok, ki ga je obdržal do konca. Brez stila je pokazal velik talent, ki teče z lahkoto. Tudi ostala dvojica in četrti plasirani Kogovšek (L.) so pokazali dobro podlago za srednje proge.

Tek 100 m juniorji

12 tek.: a) prvi predtek: 1. Pribošek (L.) 12.3; 2. Jeločnik (Pr.) 12.3; 3. Koscec (Pr.) 13.2; b) drugi predtek: 1. Zužko (Pr.) 12.1; 2. Safonik (L.) 12.6; 3. Ilirnik (L.) 13.1.

Tek 100 m seniorji

11 tek.: a) prvi predtek: 1. Sodnik (L.) 12; 2. Štok (Pr.) 12; 3. Čurda (Pr.) 12.5; b) drugi predtek: 1. Kovačič (Pr.) 11.9; 2. Gaberšek (Pr.) 12; 3. Škušek (Pr.) 12.4.

Med krogle

1. Stepišnik (L.) 13.19 m. 2. Jeglič (L.) 12.55 m. 3. Sodnik (L.) 12.40 m. Iznenadil je že v začetku sezone Stepišnik, ki je na tej prireditvi od sloven- skih lahkoatletov dosegel najdaljšo znam-ko. Tudi Sodnik je od lani zelo napre- doval.

Skok v višino z zal. jun. C

5 tek.: 1. Pribošek (L.) 1.55 m. 2. Ko- scec (Pr.) 1.50 m. 3. Baloh (Pr.) 1.50 m.

Skok v višino

6 tek.: 1. Slanina (Pr.) 1.65; 2. Svetek (L.) 1.60; 3. Cerar VI. in Tršar (oba Pr.) 1.55 m.

Slanina zelo dober. Prečko je v višini 1.70 m preskočil za nekaj cm, pri padanju v jamo pa jo je podrl z roko! Ima sedaj boljši zalet in odziv, nad prečko pa je še premalo gibčen.

Finale 100 m jun. C

1. Jeločnik (Pr.) 12.2; 2. Zužko (Pr.) 12.3; 3. Pribošek (L.) 12.4; 4. Koscec (Pr.) 12.5. Energičnejšemu Jeločniku je uspelo pre- magati bolj talentiranega Zužka, ki je v predteku od juniorjev dosegel najboljši čas.

Finale 100 m

1. Kovačič (Pr.) 11.1; 2. Sodnik (L.) 11.8; 3. Štok (Pr.) 12.

Kovačič, ki je bil brez konkurence, bi bil brez dvoma ponovil tek pretek- le nedelje, če ga ne bi oškodoval zreb, ki mu je določil skrajno progno — ob barjeri. Tamkaj so ga pa ovirali gledalci, z gla- vami nagnjeni preko ograje.

Tek 5000 m

9 tek.: 1. Bručan (L.) 16:29 in štiri pe- tine; 2. Starman Ivan (Sloga) 16:41; 3. Starman Lado (L.) 17:30; 4. Srakar F. (Pr.) 17:54 in štiri petine.

Bručan se je že v svojem prvem letoš- njem nastopu, daši brez enakovredne konkurence, močno uveljavil in plasiral v zelo dobrem času. Drugoplasirani Star- man je znatno boljši kot teden prej. Sa- rakar F. znatno slabši; opravičuje ga zelo dober tek na 1500 m, ki je zapustil v kon- ditioni močne sledove.

Met kopja

5 tek.: 1. Dečman (L.) 49.38 m. 2. Pu- tinja (Pr.) 49.05 m. 3. Illov (L.) 42.68 m. Precej nečistišnje kopje je zakrivilo, da nista oba prvoplasirana že na tem mi- tingu vrgla preko 50 m. Dober rezultat obeh nas letos navdaja z velikim upanjem! Da bi nas le ne razočarala!

Skok v daljino jun. C

3 tek.: 1. Ilirnik (L.) 4.98 m. 2. Jelo- čnik (Pr.) 4.93 m. 3. Zorman (L.) 4.88 m.

Skok v daljino

6 tek.: 1. Stepišnik (L.) 6.21 m. 2. Štok (Pr.) 6.09 m. 3. Teršar (Pr.) 6 m. 4. Požar (Pr.) 5.95.

Brez treninga dobri rezultati!

Tek 400 m

3 tek.: 1. Čurda 56.6; 2. Gaberšek, 56.8; 3. Škušek (vsi Pr.) 56.8.

Vsi trije tekmovalci so disciplino abs- olvirali v času za trening.

Troskok

4 tek.: 1. Požar 11.80 m. 2. Teršar 11.53; 3. Oražem (vsi Pr.) 11.28 m.

Atletom je bil nastop na tem mitingu prvi letošnji trening.

Met diska

5 tek.: 1. Stepišnik (L.) 37.17 m. 2. Je- glič (L.) 35.35 m. 3. Jug (Pr.) 32.50 m. 4. Banko (L.) 32.42 m.

Velika nesigurnost zaradi pomanjkanja treninga. Metanci so zaradi tega metali disk zelo nizko.

Miting Sloge je pokazal razveseljiv na- predek naše lahke atletike. Dasi v zelo zgodnji sezoni — pomanjkanje treninga se je videlo zlasti v metih in skokih — je ve- čina rezultatov zelo dobra! In še nekaj! Še enkrat več atletov, kakor na prvem letošnjem mitingu. Kvantiteta in kvalite- ta se zboljšuje!

440 m v skoku ob palici

Nedavno je bil v S. Barbi v Kaliforniji lahkoatletski miting, kjer je bilo največ za- nimanja za skoke ob palici. William Gra- ber, ki je od l. 1933 branil svetovni rekord v tej disciplini z znakom 4.33 m, se je po- stavil z novim uspehom. Že dotedaj odlično znakmo je zboljšal še za 7 cm in skočil toč- no — 4.40 m.

NOGOMET

Spored za silo

Edina prireditev — prijateljska tekma na Hermesu.

Ljubljana, 5. maja.

Nogometna igrišča so bila danes ne sa- mo v Ljubljani, temveč po vsej državi, oficijelno prazna. Ljubljana je imela na sporedu precejšen domač spored v prve- stvu, ki pa je moral biti odločen. Da pa le ne bi bilo preveč »dolgočasno«, sta se našla ligaš in enajststoričnega Hermesa dogovo- rila za prijateljsko tekmo na igrišču med železnicama.

Hermes : Primorje 3:2 (0:1)

Moštvu sta nastopili v precej nekomplet- nih postavah; Primorje skoraj z enajstori- čno, s katero je zadnjo nedeljo debutiralo v Zagrebu, Hermes pa tudi najmanj s pet rezervami.

Igra v splošnem ni bila prevročna, poseb- no še, ker se dolgo ni nagnila tehnika ku- morkoli v prid. Črno-beli sta sprva vzeli stvar prav za lahke strani, toda vse bolj, ko je šlo proti kraju, vse bolj so bili na oprezu. Hermežanom do odmora ni šlo po- sebno od rok in so se večinoma udeležvo- vali v obrambnem delu. Mladi napad je mehak, neodločen in tako se je še tistih nekaj akcij ključno končalo pri nasprotni obrambi ali v outh. Rezultat vsega priza- devanja je bil gol v korist Primorja.

Po odmoru sta se enajststorič razgibali

Sportni nazivi — izposojenke

Številna lastna imena so dobila v sportu poseben po- men in se zdaj uporabljajo popolnoma splošno

Ce govorijo naši nogometši o derbijih ali robinzonadah ali smučarji o telemarkih in kristianjih, navadno prav nič ne pomis- lijo ali sploh ne vedo, odkod so prišli v sportno izrazoslovje vsi ti zdaj že popol- noma udomačeni nazivi. Le malokdo se za- veda, da izvirajo ti razni strokovni izrazi prav za prav od lastnih imen, torej od imen ljudi, dežel ali mest, ki so kakorkoli kuma- vali takrat, ko je ta izraz prvič bil v odnos- nih nasproti sportu. Lastna imena so se po- stopoma spremenila v sportne pojme, kar se sicer čisto opaža v vsakdanjem življenju. Saj je znana cela vrsta stvari, ki jih danes označujemo kar z imenom iznajditeljev ali izdelovalcev, pri čemer se rado zgodi, da je ta neznanj prvi avtor dotičnega predme- ta že davno pozabljen, živi pa v zgodovini dalje z nazivom, ki ga je po njem dobil dotični predmet.

Tako je bilo marsikdo tudi v sportnem žargonu! Kar pogledmo n. pr. izraz »der- by«, ki je postal mednarodna last in se pred vsem uporablja za označbo važnih konjskih dirk s točno opredeljeno konku- renco (za polnokrvne triletne konje), v šir-šem pomenu pa tudi za vsako posebno važno prireditev v tej ali oni panogi. Ime iz- vira od angleškega grofa Edwarda Derbyja, ki je l. 1780 prvič priredil prav takšno konj- sko dirko v Angliji, ki so jo pozneje pre- zvele tudi ostale države. Seveda so s spo- redom prevzele tudi označbo zanjo, čeprav danes nihče več ne razmišlja o tem, kdo je bil ta angleški grof iz 18. stoletja.

Slično je z nazivom »robinzonada«, ki ga nogometši uporabljajo, kadar hočejo po- sebno poudariti, da je bil vratar posebno pogumen in tudi eleganten povrh ter po- kazal parade, ki ne uspejo vsakemu. Izraz ni v nobeni zvezi z znanim Robinzonom po šolarskih knjigah, temveč je prišel v nogo- metno terminologijo po znanem angleškem vratarju enakega imena, ki je prvi posku- sil srečo s posebno tvegano obrambo. Po njem uprizarjajo »robinzonade« tudi naši vratarji, čeprav jih le malo ve, kdo je bil prvi nogometni Robinzon in čeprav morda — strogo vzete — tudi niso vse takšne, da bi se smele imenovati po tem prvem mo- jstru v tej posebni nogometni znanosti.

Enaka častna usoda — kot Robinzona v nogometu — je doletela nemškega plavca Auerbacha, ki je bil posebno spreten v eko- kih v vodo. Berlinčan je pri svojih trenin-

precej bolj. Hermežani so s lepo potomo izravnali in kmalu nato je prav dobri De- renda efektno plasiral še drugi gol za svo- je barve. Veselje ni trajalo dolgo, kajti Hasslu na levem krilu se je že po kratkem presledku posrečilo postaviti znova remis. Saj skoraj nihče ni opazil, da je bil v of- fsideu! Niti sodnik! Hermežani so do kraja napeli še skrajne sile in zaključili ta uspe- li trening še z enim golom, ki jim je pri- nesel tudi zmago. V ostalem razpoloženje ves čas ni bilo preveč borbeno in ne gre, da bi zaradi tega delali kakšne posebne ra- čune.

Tekmo je sodil g. Sketelj, eden izmed novozapranih, ki mu očitno manjka rutine, pa tudi v zmanju pravil kaže neka- tere vrzeli. Naloga danes ni bila težka in zato je bilo — tudi tako — vse v najlep-šem redu.

V predtekmi sta nastopili obe rezervi, ki sta izjeto zaključili neodločeno 2:2.

Ostale nogometne tekme

Dunaj: Dunajsko prvenstvo: Admira : WAC 4:1 (3:1); Hakoah : FC Wien 4:0 (3:0); Austria : Favoritner FC 4:2 (2:2); Libertas : Vienna 2:0 (0:0); Rapid : FAC 8:1 (5:1); Sportklub : Wacker 3:0 (2:0).

Praga: AF Kolín : Čechie Karim 2:1 (1:0); Sparta : DFC 5:1 (2:0); Slavia : Teplitzer FC 3:0 (2:0); FC Prostějov : Bo- hemians 3:0 (1:0); Zidenice : SK Kladno 2:0 (2:0); Viktoria (Pízen) : SK Plzeň 0:0.

Budimpešta: Hungaria : »11« 1:0; Fe- rencvaros : III. okraj 6:2 (4:1); Újpest : Soroksar 3:0 (0:0); Phöbus : Kispest 4:3; SC Szeged : Somogy 3:2; Attila : Bocska 1:0.

Rim: Milano : Bologna 0:0; Juventus : Palermo 2:1; Roma : Alessandria 3:0; Pro- vercelli : Triestina 4:2; Brescia : Ambro- siana 1:1; Livorno : Fiorentina 1:0; Napo- li : Lazio 3:0; Sampierdarena : Torino 3:2.

ki so z Nurmijem dosegli v tej stafeti čudovite čase, končno le pustiti priorat drugemu? Zolaj brani rekord Anglija in še na 800 m povrh, ki je že tako postal skoraj tradicionalna angleška zadeva. To- da tudi v tej disciplini se nevarno pri- bližuje — Amerika. Anglež Hampson je prvi teklen pod 1:50, toda enak čas (1:49.8) je dosegel tudi Američan Ben Eastman, ki je sploh kapaciteta zase. Saj pozna sportna zgodovina samo nekaj tekačev, ki bi bili zasloveli po svetu kot najboljši: v tako različnih disciplinah, kot sta teka na 400 m in 800 m.

Slednjič je treba omeniti še Japonsko, ki ima v listi najboljših dve mesti z enim atletom; Nambu je svetovni rekord v skoku v daljino (7.98 m) in troskoku (15.72 m). Vnanje to res ni mnogo, toda ni dolgo, kar so imeli Japonci v gostih izbrano ameriško ekipo in so zmagali nad njo. Vsi znaki kažejo, da bodo Japonci v kratkem — morda že na olimpijadi v Ber- lino — krepko posegli med dogodke in spet postavili na glavo standard dosedanjih uspehov v lahki atletiki. V plavanju so slično že pokazali in zdaj najbrže ni več daleč, da bodo prav kaj takega ponovili tudi v lahki atletiki.

Sportni drobiž

Ameriški olimpijski načrti

Ameriški olimpijski odbor je nedavno zo- pet podrobno razpravljal o bodoči olimpi- adi. Sklenjeno je bilo, da bo Amerika na- stopila v vseh disciplinah na zimski in letni olimpiadi v Garmischu odnosno Ber- lino. Zato bo leta 1936, Amerika zastopa- na najbolj številno od vseh olimpiad pred Los Angelesom. Pred letom dni določeno število atletov je bilo dozdaj povečano od 250 na 300.

Spet plavalni rekordi

Nov svetovni rekord v stafeti 4x220 y so dosegli štirje odlični plavalci univerze v Jovi, ki se od lani ponašajo tudi s sve- tovnim rekordom v teku na 4x110 y. Pla- vali so 1:25.2 in izboljšali skoraj 10 let stari rekord južnoameriške univerze za 6 desetink sekunde. — Američan John Higgins je prekosil svetovni rekord Dan- ca Jensena na 500 m prosto z novim ča- som 7:27 (prej 7:30.7). — Istočasno je še Alica Bridge popravila svetovni rekord na 150 y hrbtno na 1:50.8 (prej 1:52).

Poljske priprave za Berlin

Poljski olimpijski odbor se na veliko pripravja za čim dostojnejšo udeležbo na berlinski olimpiadi. Vsi atleti in atletinje, ki so v kombinaciji za start na olimpiadi, so zbrani v izbranem moštvu, ki uživa po- sebne ugodnosti olimpijskega odbora in vseh sportnih savezov. Pred vstopom so morali atleti svezano objubiti, da bodo ubogali voditelje in trenerje ter pokazali, da so vredni zaupanja in časti, ki so ju deležni. Iz tega izbranega moštva bodo po uspehih dokončno določeni atleti za Gar- misch in Berlin. Po disciplinah ima v iz- branem moštvu prostora največ: 18 atlet- ov in atletinj, 26 nogometašev, 24 boksa- čev, 20 veslačev, 10 sabljačev, 16 jaha- čev, 15 igralcev hokeja na ledu, 8 smu- čarjev in 6 strelcev. Za treninge je poljski olimpijski odbor izdal že 13.000 zlotov; seveda pa pričakuje tudi on glavno podpo- ro od državne urada za telesno vzgo- jo, ki je že z angažiranjem trenerja za bo- ksače pokazalo, da ve ceniti, kaj pomeni sport in telesna kultura v življenju na- roda.

Italijansko teniško prvenstvo

Letošnje italijansko prvenstvo v tenisu ni prineslo Italijanom niti enega prvenstve- nega naslova. Zadnje upanje jim je bil Pal- mieri v singlu, ki pa je tudi izgubil proti Američanu Hinesu s 6:3, 10:8, 9:7. Lista italijanskih prvakov je torej letos nasled- nja: Crawford-Mc Grath (Avstralija) v dou- bleu gospodov, Dearman-Lyle (Anglija) v doubleu dam, Jedrzejowska-Hopman (Polj- ska-Avstralija) v mešanem doubleu, Sper- ling-Krahwinkel (Danska) v singlu dam in Hines (Amerika) v singlu gospodov.

Japonski korakajo

Japonski dijak Ikenaka je pred tedni na olimpijskih izbirnih tekmah v Nipponu pre- teklen maratonsko progo (42.2 km) v izred- nem času 2:28:43.3. Pod uradno kontrolo je isti atlet pred kratkim šel še enkrat na Maraton in dosegel bajni čas 2:26, ki je za- nad dve minuti boljši kot neoficijelni sve- toveni rekord Finca Suoknuutija (2:28:17.9) Kaj bo v Berlinu, če pojde tako dalje?

Prvaki gredo

Znana igralca tenisa iz Kalifornije Eli- zabeta Ryan bo pustila igranje tenisa in odšel delovala za to panogo le še s pere- som. S tem prestopom bo po veljavnih do- ločbah tudi izločena kot amaterka. Rya- nova je spadala skoraj 20 let med najboljše teniške igralke na svetu in je leto za letom nastopala na vseh velikih evropskih turnir- jih. Brez dvoma pa je bila zaht za 45-letna Američanka najboljša igralca v dvojce. Saj pove dovolj, da je bila »samo« 19-krat zma- govalka v doubleh v Wimbledonu; 12 krat zmagovalka v ženskih doubleh ob strani Lenglova in Willsove, sedemkrat pa v mešanih doubleh z raznimi partnerji.

Medici so »sneliki rekordi

V tej rubriki smo tudi mi zabeležili re- kord Jacka Medice na 1500 m prosto v času 18:59.3, s katerim je prekosil skoraj 8 let veljaven rekord Arnea Borga s 19:07.2. Zdaj se je izvedelo, da mednarodna pla- valna zveza tega najnovejšega rekorda ni pri- znala, in sicer zato, ker je bilo plavalnišče dolgo samo 25 yrdov. Po mednarodnih do- ločbah pa mora biti bazen za rekordne po- skuse na progah nad 500 m dolg najmanj 50 yrdov.

Mere nogometnih igrišč

Mednarodna nogometna zveza je na zad- nji seji izvršilnega odbora sprejela predlog komisije za pravila in oficijelno določila no- ve mere za nogometna igrišča. V bodoče morajo torej meriti: igrišča v dolžino od 90 do 120 m, v širino 45 do 90 m, zastavice v kotih 1.50 m, krog v sredini polmer 9.15 m, širina gola 7.32 m, višina gola 2.44 m, debelost drogov največ 12 cm, ka- zenska črta v dolžino 16.50 m, gola črta v dolžino 5.50 m, najmanjši obseg 20ve 65 cm, največji 71 cm, teža žoge od 369 do 429 g. Za mednarodne tekme morajo biti igrišča dolga od 100 do 110, široka pa od 64 do 75 m.

Le med trenerje!

Bivši svetovni rekord v skoku ob pa- lici Norvežan Charles Hoff je bil kot olim- pijski trener angažiran v Angliji. Za zdaj se bo ustavil v velikem atletskem taboru blizu Oxforda ter najprej pričel s skoki in teki na kratke proge.

Kdo dosega svetovne rekorde?

Med vsemi sportnimi panogami ima baš lahka atletika to dobro stran, da se nje- ni uspehi merijo z merilom in »stoparico«, in se dajo zato posamezno točno primer- jati z uspehi ostalih tekmovalcev v isti disciplini. Če se ti uspehi in rekordi vestno beležijo, se lahko vsak čas es- stavljajo najrazličnejše statistike o kva- liteti in kvantiteti posameznih narodov na lahkoatletskem polju.

Po lanskim lahkoatletski sezoni, ki je prinesla mnogo novega, je bila zdaj na novo izdana lista svetovnih rekordov. Če pregledujemo ta seznama najboljših lahko- atletskih uspehov na svetu, opazimo na prvi pogled značilno posebnost, da je v mednarodni lahkoatletski zvezi organizi- ranih sicer skoraj 50 narodov in se tudi za vsako olimpijado prijavi skoraj prav- toliko narodov, ki goje med ostalimi spo- rti večinoma prvenstveno lahko atletiko, vendar pa je med njimi razmeroma malo takih, ki se ponašajo z rekordi.

Ce hočemo biti še posebno natančni, moramo priznati, da tvorijo ogrodje se- znama le Amerika, Finska, Anglija, Fran- cija in Japonska, ker imajo med veči- no najboljših atletov svoja imena. Po enkrat izkazujejo rekordne znamke Nemčija, Švedska, Kanada in Danska. Tudi atleti slednjih držav so lani povprečno beležili prav lepe uspehe, toda kljub temu vse to ni zadostovalo, da bi imeli vidnejši vpliv na izboljšanje vrhunskih rezul- tatov. Med državami, ki so po večkrat za- stopane z rekordi, vodi Amerika z izdat- nim naskokom Amerika je v tem sezna- mu tako vidno pred ostalimi državami da se ni treba niti najmanj čuditi, če se vsaka lahkoatletska olimpiada razvija v njenem znamenju.

V listi svetovnih rekordov je torej naj- prej — 14 Američanov Kar pogledmo po disciplinam, da bomo videli kakšno razno-

TEDEN DNI FILMA

Trije filmski zvezdniki, Al Jonson (levo), Eddie Cantor (gori) in Jimmie Durante, so bili fotografirani pri zabavi v Pariški kazini v New Yorku

Chevalier v „Šoli ljubezni“

O Paramountovem filmu »Šola ljubezni«, ki se bo predvajal tudi v Ljubljani, pravijo, da je prisrčen film vedrosti in dobre volje, obenem pa tehnična mojstrovina. Preprosto se razvija vse dejanje, a polno je groteskne komike in situacijske šaljivosti, da ljudje ne pridejo iz smeha. To se pravi: občinstvo bo zadovoljno z njim, saj filmu naslojed ne manjka sentimentalnosti, ki je v takem prisrčnem filmu sploh ne sme manjkati. Kratka vsebina je tale:

Maurice Chevalier in Cehinja Ana Dvofakova v Paramountovem filmu »Šola ljubezni«

»Francois (Maurice Chevalier) je prijeten mladenič, ki sovraži svoj poklic. Nastavljen je pri profesorju Bibiju kot reklamni agent in mora po pariških ulicah nositi plakat. Takšno delo ga ne more zadovoljiti. Njegova srčna želja je, da bi postal vodnik tujeve. Nekoč spozna Francois na sejmju Madeleino (Cehinja Ana Dvofakova), ki je pri metalcu nožev Pedru za tarčo. Rad bi govoril z njo, a Madeleina ga ne mara. Kmalu nato vidi, kako Pedro z nožem v roki zasleduje Madeleino. Francois reši dekle in jo povelje v svoje ubožno podstrešno stanovanje. Sreča pa ne traja dolgo, zakaj Pedro najde Madeleino s pomočjo detektiva in grozi Francoisu z aretacijo, če Madeleina ne pojde s Pedrom. Deklica gre s Pedrom, pa mu spet uide in se vrne k Francoisu. Še nekaj bridkih ur doživlji mladi par, preden se posreči Francoisu, da povede Madeleino kot ženo v svoj dom.«

Chevalier, ki ima glavno vlogo, igra — kakor zmerom — s šarmom in prirojenjo eleganco. Tuja kritika mu pravi, da je pesnik praktičnega življenja in filozof brezskrbnosti. Chevalierjeva partnerica je Cehinja.

Maurice Chevalier

hinja Ana Dvofakova, lepa in resna igralka — pohvalen poizkus Hollywooda, da se enkrat že otrese preživelega ideala ženskih lutk. Omenimo naj še Edvarda Everetta Hortona v vlogi profesorja Bibija kot izvrstnega komika. Režiral je delo Norman Taurig.

Zanimivo je, da je Maurice Chevalier v nekem razgovoru, ki je objavljen v reviji »Mein Film«, dejal, da je »Šola ljubezni« prvi njegov film, s katerim je zadovoljen. »Mislim«, je rekel, »da se moje pravo delo še začne s tem filmom.«

„Begunec iz Chicaga“

Sloveča imena Gustav Fröhlich, Luise Ullrichova, Lil Dagover, Paul Kemp, Adele Sandrockova in naposled Hubert von Meyerinck kažejo, da mora biti nemški film »Begunec iz Chicaga«, dobro podano delo. Izredno napeti film, poln pestrih scen, mora ugajati občinstvu. Kolportaža je to v pravem smislu besede. Dejanje nas povelje preko nekaj zmot in zapletov k srečnemu koncu. Glavne vloge imajo: Fröhlich kot lažni tvorilec avtomobilov, graciozna plavalica Ullrichova, ki jo Fröhlich naposled dobi za ženo, in pa Meyerinck v vlogi pobeglega kaznjence.

Nemške filmske revije pravijo, da se je z »Beguncem iz Chicaga« posrečilo nemški filmski industriji izdelati resničen gangster-film, ki bo nedvomno zanimal tudi ljubljansko občinstvo, ko se bo predvajal pri nas.

FILATELIJA

Slovenska izdaja

1919—1920

Frankovna znamka za 20 kron (lilasta)

Naklada, obsegajoča 68.688 kosov, se je tiskala maja 1. 1929 v kamnotisku v Blaznikovi tiskarni v Ljubljani; tiskanih je bilo v tej edini nakladi 580 pol po 144 kosov; poštenu ekonomatu se je 11. maja 1. 1929 izročilo 477 pol.

Tiskovne in poštne pole. Tiskovne pole so bile sestavljene iz 12 vrst po 12 znamk. Poštne pole: 2×10=20, 2×12=24 in 10×10=100 kosov.

Poizkusni tisk. Živovijoličasta, olivnozeleno, modrozeleno, modra, bledorjava, rdeča barva na tako zvanem transparentnem papirju, potem živovijoličasta in črna barva na belem kartonskem papirju in bledorjava barva na cigaretnem papirju, ki ni poizkusni tisk glede barve, marveč dokazni odtisk klisarne, da je klise pravilen. Imamo tudi še »eseje«, izdelane v različnih barvah; opišemo jih pri ponarejenih znamkah.

Papir. Imamo samo eno vrsto papirja, in sicer kredast papir »K«. Znan je tudi še posebna vrsta tega papirja, ki je zelo luknjičast (porozen).

Barva. Znan je samo nianse lilaste barve, in sicer od svetlejše do povsem temne. a/K lilasta, tisk in barva jasna (izvirna, tako zvana plošča I),

a₂/K ista nianša na poroz. papirju. Obstoji tudi lilasta motna barva od tako zvanе plošče II. ki jo opišemo pri potvorbah. Naposled opazamo vinsko rdečo barvo. Tisk in barva sta jasna. Znamke so neke vrste poizkusni tisk.

Lepilo je belo do bledorumen, tanko, enakomerno nanešeno.

Zobčanje. Imamo zgolj linijsko zobčanje 11½. Znan pa so tudi zobčani in le deloma zobčani kosi (prevodnost radi potvorb je na mestu), slepo in mišje zobčanje.

Tiskovne napake. Znan so dvotiski (pazite na potvorbe!), odtiski in gube. Prehod od svetle v temno barvo na isti poli ni redek.

Izrazite in tipične pogreške plošč. Tu so opisane samo tipične pogreške, ki se opazajo na izvirni plošči I. pri 28. znamki pod desnim očesom velik madež; pri 30. znamki KRALEVINA namesto KRALJEVINA; pri

35. znamki je nad »K« v 20 K majhen krog; pri 45. znamki je pod desnim očesom polkrog; pri 54., 55., 56., 57. in 58. znamki je pri levi in desni številki 20 K črka K manjša kakor pri drugih znamkah.

Glede na navedeno je najbolj redka in tipična pogreška z besedilom »KRALEVINA« (samo po en kos v poli).

Obeskov ni. Vodni znaki niso znani. Razpolovljenih znamk ni. Provizorijev tudi ni.

Zanimive poš. izkaznice (celine). Znamke tako zване plošče II (glej potvorbe) je kot polpristne močje priznati samo na poštinih izkaznicah in pismih.

Redkosti. Redka je 30. znamka v poli s tipično pogreško »KRALEVINA« namesto »KRALJEVINA«, toda le tedaj, če gre za izvirno ploščo I. (samo po en kos v vsaki poli). Pri potvorjeni plošči II. se ta pogreška na vsaki poli ponavlja 25 krat (glej ponarejene znamke!).

Makulatura je znana na zelenem in modrozelenem ovojnem papirju in konceptnem papirju; imamo tudi prav izrazite dvotiske in trojstike, ki pa so po večini sumljivega izvora. Pri nabavi takih kosov je skrajna pozornost na mestu.

Rabljeno — nerabljeno. Nerabljene znamke tako zване plošče II. so falsifikati; v zbirko spadajo samo kosi, opremljeni z izvirnimi poštinih žigi.

Ponarejene znamke. Tudi tu imamo dvoje naklad: 1. takozvano »nedeljsko izdajo« ali ploščo II. in 2. navadne falsifikate »Pa-devete«. Zgodovina teh potvorb je opisana

pri vrednoti 15 kron; tu navedemo zdaj samo še podatke, kako se lahko spoznajo potvorbe.

1. Plošča II. (nedeljska izdaja): Tisk ni tako živ in čist kakor pri izvirni plošči I.; barva je nekoliko topa in motna. Tipično pogreško pri znamkah 54.—58. (manjši K) izvirne plošče I. opazimo pri plošči II. se pri prvih desetih znamkah v deveti in deseti vrsti. Pri plošči II. je tedaj 25 kosov z navedeno tipično pogreško, pri izvirni plošči I. pa le pet takih kosov. Tipično pogreško »KRALEVINA« pri izvirni plošči I. — samo pri 30. znamki — imamo pri plošči II. pri znamkah 73.—82. in 85.—94., tedaj 24 krat. In prav ta izprememba plošče, ki več ne ustreza izvirni plošči I., je dokaz za to, da gre pri plošči II. za potvorbo, ker se ne ujema z izvirno ploščo I.

2. Falsifikati »Pa-devete«. Glede teh velja, kar smo navedli že pri frankovni znamki za 15 kron. Falsifikati se prav lahko spoznajo, ker je pri vseh kosih zgornji vodorni rob v desni tretjini prekinjen, med tem ko pri izvirnih kosih tega ni. Tudi pri tej vrednoti obstajajo falsificirani poizkusni tiski in makulature v istih barvah kakor pri vrednoti za 15 kron, spoznajo se po pravkar opisani prekinitvi; vsi ti kosi nimajo šrafinirane ozadja. Bodite tedaj pri nakupu teh znamk skrajno oprezn!

Vse filateliste prosim, da svoje morebitne pripombe ali poprave o tej vrednoti pošljejo na naslov: Slavko Veselič, tajnik Slovenskega filatelističnega društva in član zvezne sekcije za raziskovanje slovenskih znamk, Ljubljana, Tyrševa cesta 5-I.

Življenje v osrčju Avstrije

V krajih, kjer so divjali najbolj krvavi protirežimski boji — Potapljanje našega življa v nemštvo

Za velikonočne praznike sem se napotil v Bruck ob Muri in v Kapfenberg, kjer sem v letih svetovne vojne preživel hude dneve. Kljub temu, da sem bil označen za politično nezanesljivega in sem tu mnogo trpel in stradal, me na te prelepe kraje vežejo prijetni spomini. V prostih urah sem bil pogosto v družbi z ruskimi in srbskimi ujetniki in interniranci in z vojniki 28. praškega pehotnega polka, ki je bil zaradi nezanesljivosti kazensko interniran v tem najbolj nemškem obmurskem mestu.

V družbi nekaterih Jeseničanov, ki imajo domove v Avstriji, sem se na veliko soboto dopolne odpeljal z brzim vlakom v Avstrijo. V Področici so mi carinski organi temeljito pretipali prtljago ter mi s carino izenačili nizke cene naših živil z visokimi cenami, ki so v Avstriji. Vlak, ki je vozil dalje proti Celovcu, je bil nekaj časa še precej dobro zaseden, toda v Celovcu samem nas je izstopilo hudo malo potnikov. Na postaji je kljub velikonočnim praznikom zevala velika praznina, in to v času, ko so prihajali vlaki iz vseh smeri. Vse drugačno življenje vlada na naših postajah, osobito na Jesenicah, v Kranju, Škofji Loki, Ljubljani in na Zidanem mostu.

Po daljšem postanku je zelo slabo zaseden vlak odpeljal dalje proti št. Vidu, Brežam, Leobnu in Brucku. Vozili smo se mimo mogočnih gradov in razvalin proti Neumarktu, kjer doseže vlak največjo višino na tej progi, od tam pa zelo hitro navzdol v dolino romantične Mure, ki nas je spremljala mimo lepih mest vse do Brucka.

Pri izhodu s postaje je čakala vrsta taksijev, toda razen tistega, ki sem ga zasedel jaz, so se vsi vrtni prazni v mesto. Po krajini avtomobilski cesti je zdrvel avto v Kapfenberg, ki smo ga dosegli v pičlih treh minutah. Promet na širokih in gladkih asfaltnih cestah je bil kakor v vele mestu, kar močno konkurira predragi vožnji na železnicah.

Po vojni se je v teh krajih mnogo izpremenilo. Zgradile so se nove tvornice, cela predmestja in vasi, izpeljale so se nove ceste, lokalne železnice in ogromni električni daljnovodi. Napravile so se nove elektrarne, mostovi in viadukti, zgradila so se nova upravna in šolska poslopja, prevrtili so se celi hribi. Toda mnogo tvornic stoji ali pa obratujejo v zelo skrajnem obsegu. Ogromne Böhlerjeve elektrarne, v katerih je bilo med vojno zaposlenih okrog 14.000 delavcev, zapostujejo zdaj okrog 2200 nameščencev in delavcev, in še ti včasih ne delajo vsi.

Brezposelni delavci prejemajo do 40 šilingov podpore na 14 dni, in to za dobo 20 tednov. Delavske plače so precej višje kakor pri nas, zato pa tudi življenjski standard v teh krajih precej višji, tako da se tod razmeroma slabše živi kakor pri nas.

Starostna preskrba delavcev je v Avstriji razmeroma slabša kakor pri nas. Upokojenec prejema na mesec 58, upokojenka pa 48 šilingov rente, kar ustreza srednjevisoki pokojnini, ki jo prejemajo upokojenici pri naših bratovskih skladnicah. S takimi pokojninami se še pri nas slabo živi, kaj šele v Avstriji, kjer so cene važnih življenjskih potrebščin precej višje kakor v naših krajih.

V Brucku, Kapfenbergu, Leobnu, Fohnsdorfu in Donawitzu je nešteto delavcev, ki so pred desetletji prišli tja iz naših slovenskih krajev. Primki Sabukouschegg, Sabukovetz, Leskoschegg, Rossenzwett, Hudoveringer, Tkalec, Urbantschitsch in drugi nam dokazujejo, odkod so prišli ti ljudje, izmed katerih so posamezni, odnosno njih potomci že trgovci in obrtniki. Večina njih pa še danes dela v premogovnikih, rudnikih in toplotnicah, v katerih domačini ne delajo radi, ker je to delo težavno, a za služek najslabši. Vsi, tudi oni, ki so se tja preselili med vojno, ne govorje v družinah slovenski; njih otroci ne poznajo svoje prave domovine in tudi ne morejo dosti vedeti o njej. Ti kraji so veliko grobišče slovenskega življa, ki je takoj podlegel vplivom gospodarsko močnega nemštva.

Nemci se o Jugoslaviji ne izražajo najboljše. Smatrajo nas za gospodarsko in kulturno zaostal narod, ki baje močno hrepeni po nemški nadvladi. Edino, kar Nemci visoko cenijo, so kranjske klobase in naše vino, ki bi ga pokupili morda vsega, če bi ga ne podražila tako visoka carina. Tako pa pijejo le svoje pivo, ki je nekoliko cenejše in boljše kakor naše.

Trgovina in obrt tudi precej slabo uspevata. Zlasti oblačilna industrija preživlja slabe čase, ker štajerci ne dajo mnogo na obloko. Marsikdo ima cela desetletja samo praznično obleko, sivo ali rjavo, obšito z zelenimi našivi, in zelen klobuk z metlico, ki ga marsikdo nosi vse življenje. Na cestah in v lokalih vidimo skoro enako oblečene

ljudi. Zelo redki so, ki so oblečeni po zadnji modi.

Toda eno veliko prednost ima avstrijski delavec pred našim. Dana mu je možnost, da si z izredno nizkimi tedenskimi ali mesečnimi obroki lahko nabavi radijski aparat ali motorno kolo, ki jih imajo skoro v sleherni družini. Med prazniki je pasiralo glavno cesto, ki veže Dunaj preko Semmeringa z Gradcem, na desetstisoče avtomobilov in motociklov. Lepše nedeljske zabave

Lepa proslava jubileja štirih koroških pevcev

Rožanska pesem naša se vedno naj glasi, ljubzen domorodna pa naj iz src kipi!

Se so nam v spominu dnevi, ko je borovelski pevski zbor pridelil lepe koncerte na svoji jugoslovnski turneji. Na velikonočni ponedeljek pa je Društvo slovenskih diletantov v Borovljah priredilo pri Cingelcu v Glinjah jubilejni pevski koncert, ki je sijajno uspel. Preko 500 ljudi se je zbralo v prijazni Cingelčevi dvorani mnogo pa jih je moralo oditi, ker niso več dobili prostora. Lep je bil pogled na oder, kjer so sedeli štirje pevci jubilarje, ki so bili pred 30 leti ustanovili Slovenski pevski zbor Podljudelj-Borovlje in ki še danes aktivno delujejo v društvu.

Društveni predsednik g. Vertič je na kratko orisal delovanje v tej dolgi dobi do danes. Že pred 70 leti smo imeli v Borovljah Slovensko društvo, a tisti idealni možje so umrli in več desetletij nismo slišali v Borovljah ničesar o kakem slovenskem društvenem življenju. Šele, ko je leta 1904 prišel v Borovlje za kaplana, odnosno provizorja g. Arnuš, je slovensko društveno življenje spet oživel. G. Arnuš je spoznal, da je med kmoti in delavci še precej narodno zavednih in delavnih moči; na njegovo pobudo se je sklicalo posvetovanje in 12. marca l. 1905. se je vršil ustanovni občni zbor Slovenskega delavskega društva za Borovlje in Podljudelj in obenem se je ustanovil tudi pevski zbor. »Nešteto nastopov in prireditelj imamo zaznamovane«, je dejal predsednik. »in s ponosom stopi danes društveni pevski odsek 35 pevcev moškega zbora in 50 oseb mešanega zbora na oder.«

Ganljiv je bil prizor, ko so stopili skupaj štirje pevci jubilarje ter zapeli dve pesmi, ki so se jih pred 30 leti naprej naučili, to sta »Prišla bo pomlad« in »Slovce«.

si ne more privoščiti delavce v nameščenec, kakor da se vozi z ženo ali dekletom na motornem vozilu po krasnih cestah na izlete v prelepe planinske pokrajine. Tu se opaža močna vez med velikimi mesti, industrijskimi centri in podeželjem. Milijonski Dunaj, ki prejema skoro vse od podeželja, spet mnogo vrača, kar je od tam dobil s tem, ko se vozijo meščani na podeželje.

Dobre ceste in motorna vozila so najboljši posredovalci med mesti in podeželjem. Težka industrija in turizem si v Avstriji podajata roke in se medsebojno podpirata.

Toda eno je, kar dela oblastvom všeč, to je hitlerizem. Po cestiščih, na ograjah in tudi na poslopjih opažaj kljukaste križe. Kljub še tako veliki pažnji oblastva ne morejo zatreti tega gibanja, ki je dan za dnem jačji. Na večer pred rojstnim dnem Hitlerja so na najvišjih gorskih vrhovih goreli kresovi njemu na čast. Tudi v gorskih vaseh so zidovi in obcestne ograje vedno sveže poslikane s kljukastimi križi in napis: »Ein Volk — ein Reich« ali »Trotz Kerker — immer stärke«. Pri tem bi se mi lahko marsičesa naučili od Nemcev. Pri nas je premalo vzajemnosti, med tem ko Nemci streme skupaj in hočejo eno samo veliko državo, ki bi obsegala prav vse pokrajine, v katerih kompaktno ali tudi raztreseno žive Nemci.

Revolucija je v teku zadnjih let v teh krajih najhuje izropala. Prvič so se pred štirimi leti vršili na tem ozemlju hudi boji med Heilmwehrrom in vladnimi četami, lani v februarju med vladnimi četami in socialisti, v juliju pa z narodnimi socialisti. Marksisti in narodni socialisti so bili v boju proti sedanjemu režimu vzajemni. Svobodne volitve ali plebiscit bi najbrže dale ogromno večino glasov za priključitev Avstrije k Nemčiji, kar so vse avstrijske vlade do Dollfussa same vedno propagirale.

Po osemurnem bivanju v Avstriji sem se vrnil domov. Da osvetlim osebni železniški promet, naj omenim, da sta v Kapfenbergu vstopili poleg mene same še dve osebi, v Brucku pet, v Leobnu sedem, od tam naprej pa sem se čisto vozil sam v železniškem vozu proti Celovcu, kjer je v postajni restavraciji sedelo samo pet oseb.

Vlaki so prihajali in odhajali skoro prazni, le oni, ki je peljal v Področico, je bil precej dobro zaseden. Po cestah pa so drveli nešteti avtomobili in motocikli, ki so vozili izletnike ven v prelepo zeleno pomlad.

Sušnik Matija.

Predsednik Slovenske prosvetne zveze za Koroško g. Poljanec je naglasil vzgojo v družini in vzgojo po naših izobraževalnih društvih. »Niso mi znane razmere teh mož, starih korenin«, je rekel g. Poljanec, »a brez dvoma so bile njih matere na mestu. Le dobri starši morejo vzgojiti svoje otroke v ljubezni do svojega naroda in do svoje domaćije. Pokazati hočemo pred vsem svetom, kako znamo tudi mi ceniti take moč. Ni sile na svetu, ki bi nam mogla to preprečiti.«

V imenu mladih pevcev je v jedrnatih besedah čestital jubilarantom v verzih g. Košat, a mlada Milka je deklamirala tako ljubko, da so marsikomu stopile solze v oči. Naj omenimo imena teh štirih mož: so to trije bratje Janz, Jaki in Matevž Saprovec in pa Jaki Wieser. Društvo jim je poklonilo za tridesetletno društveno delovanje kot častno priznanje lepe diplome.

Moski zbor je zapel »Oj Triglav moj dom«, »Moja lubca je pošto posvaja«. »Pogled v nedolžno oko«, »Izvedel sem nekaj novega«, »Sopeke«, »Pastir pa pase ovce tri«, »Trnovska fara« in »V hribih se dela dan«, četverpesev »Pastirček«, »Söntir pojd« in »Dekle, daj mi rdečih rož«, a mešani zbor »Tička je zaprta blaz«, »Po jezuru«, »Prišla je luba vigrade« in »Gori na planine«. Prvič je nastopilo na odru pet društvenih citrarjev, ki so prav ubrano igrali. Šaljivi nastopi, kuplet in domači stari ples s petjem dveh otrok, vse s spremljevanjem citrarjev, so bili deležni viharne aplauza. Zaključek prireditve je bila šaljivka »Pol ure v zrakoplovu«, ki je zbudila mnogo smeha. Bil je res prijeten rožanski dan, kakršnega še ne pomni Cingelčeva dvorana.

Primorske vesti

p— Poveljnik tržške armije general Pirzio-Biroli je bil, kakor poroča »Popolo di Trieste«, postavljen na razpoloženje ter prideljen ministrstvu za kolonije kot poveljnik armijskega zbora eritrejskih domačinov. Zaenkrat še ni znano, kdaj odpotuje v Afriko. Poveljstvo tržške armije je začasno prevzel general Scimeca.

p— V Šmartnem pri Kojsem je dosednji krajevni fašistični tajnik Pappaleore iz neznanih razlogov podal ostavko. Za njegovega naslednika je bil imenovan Domonik Pesavento.

p— Požar. V Stanjelu na Krasu je pred nekaj dnevi dopolne nastal požar v hiši Ivana Boltarja (Boltari). Vnele so se saje v dimniku, iz katerega se je ogenj razširil na streho in ostale dele poslopja. K sreči so kmalu intervenirali gasilci, ki so omejili požar in preprečili, da hiša ni pogorela do tal. Posestnik je bil oškodovan za nekaj tisoč lir.

p— Smrtna nesreča. Pri Devetah se je v predzadnjem tednu pripetila huda nesreča. Podjetnik inž. Mattirol in njegov sin sta se z dvema avtomobiloma peljala v Trst po opravkih. Na križišču cest, kjer sta avtomobila drug za drugim zavila na cesto preko Krasa proti Devinu, je Mattiroljev sin Ivan nenadoma z vso silo zadel v kolesarja Antona Polesa, starega 36 let doma iz Frate pri Mediji. Nesrečnica je zagnala čez cesto, avtomobilist pa se je z vozom zaletel v bližnjo gostilno. Poles si je zlomil levo nogo in dobil hude poškodbe tudi na hrbtenici. Nemudoma so ga prepeljali v goriško bolnico, kjer je pa že naslednje noči umrl.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Je kitajska kita evropskega izvora?

Po poročilih portugalskih in francoskih misionarjev, ki so okoli 1610 kot prvi Evropski stopili na kitajsko tla, se mora ugotoviti, da zdaj tako slovita kitajska kita takrat še ni bila narodna šega in noša. Le malo ljudi je nosilo kito. Šele ko so okoli 1750, ko je bila noša kite v Evropi nekaka splošno prisiljena moda in so na Kitajsko prišli misionarji in drugi Evropsci s kito ter imeli v deželi precejšen vpliv, je izdal kitajski cesar ukaz, da morajo vsi njegovi podložniki nositi kito. Današnje slike, ki prikazujejo Konfucija z eno ali več kitami: so nepravilne, ker je bil Konfucij plešast kakor več njegovih vrstnikov.

Mali oglasi

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 7 Din.

Zemljišča

približno 15.000 m², ležeče v Spodnji Šiški, v bližini elektrika in vo dovod se ugodno prodaja v poštve preidejo. Pradine knjižice dobrostoječe zavodov Informacije daje G. Mišček. — Ljubljana VII. Medvedova 38. Telefon 35-75 9331-20

Službo dobi

beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 7 Din.

Poverjenike

poštene, zanesljive in vztrajne, iščemo proti dobi plači. Pismene ponudbe s zamko na naslov: »Moj dom«, Ljubljana — Dvofakova 8. 8532-1

Mesar. pomočnika

sprejme takoj Jože Musar, mesar. Ljubljana, Sv. Petra cesta 61. 9620-1

Izobražene gospode

prejemajo za prodajo naših tehničnih predmetov. Stalna služba! Banja Mikloševa cesta št. 20.